

הלכות נדה קפמ"ק

שצב

כו. וכן כל כיוצא בזה. וכן הדין אם היה לה וסת [קרי] הגוף או לזמן ידוע אבל אם היה וסתה וסת ההפלה אי אפשר לחוש [קרי] עד שתחזור לראות. חזרה לראות אפילו פעם אחת חוששת ליום ההפלה שהיתה למורה להפליג.

קצ דיני בתמים ובדיקת האשה וכו' נ"ד סעיפים:

א *דבר תורה אין האשה מטמאה ולא אסורה לבעלה עד שתרגיש שיצא דם מבשרה *וחכמים נזרו על כהם שנמצא בגופה או בבגדיה שהיא טמאה ואסורה לבעלה אפילו ^[א] לא הרגישה ואפילו בדקה עצמה

באר הגולה

ב מסקנת הגמ' שם ומשנת ד"ה ע"ב דף נ"ב ע"א.

א מימרא דשמואל דה דף נ"ז ע"ב.

חזרות לוסתה הראשון אפילו לא ראתה בזמן וסתה הראשון דכיון שהחזקה זו עד עכשיו מסולקת דמים אינה יוצאה מחזקה זו עד שיחזרו דמים למקומן ותראה פעם אחת וביון שראתה פעם אחת הרי זו בחזקת בת דמים ובחזקת שתחזור לוסתה הראשון ואף על פי שפעם זו ראתה שלא בזמן וסתה הרי היא כמו שהיתה רגילה לראות בכל ושינתה ליום ל' דוה וזה אסורים עד שתעקר בג' פעמים כדלעיל סעיף י"ד. וכן דעת הרמב"ן ^{שצא}. ולא ידעתי למה השמיט השלחן ערוך דעתם דהא רבים נינהו ועוד דהא בוסתות דרבנן שזמנים להקל שצב (ש"ך ^{שצא}):

[קרי] הגוף. בלא זמן ידוע או וסת הגוף לזמן כו' ^{שצא}:

[קרי] עד שתחזור לראות. שהרי אין כאן ראיה שתמנה ההפלה ממנה שצא:

[א] לא הרגישה. פירוש אפילו ידוע שבא שלא בהרגשה טמאה מדרבנן כדלעיל סי' קפ"ג. ומיהו אפילו ראתה דם מגופה אינה טמאה אלא מומאת כהם אם ידוע שראתה שלא בהרגשה. ונפקא מינה לענין ראתה על בגד צבוע או על דבר שאינו מקבל מומאה כדלעיל סעיף ^[א]. ובכתם הנמצא בגופה ובבגדיה אף על פי שיש לומר שמוזמן רב הוא ואימור הרגישה ולא ארעתה ^י לא חיישנן להכי מדאורייתא אלא מדרבנן לפי דעת רש"י (דף נ"ח"ה).

שצא הלכות נדה פ"ו ה"ג.

שצב כדלעיל סי' קפ"ה ס"ק ה.

שצג ס"ק עה. וראה יגיל תורה (נ"ג) כ' ע' תמור. מהרה כהלכה פכ"ד הערה 165.

שצד ב"י ד"ה ופ"ש וכן אם. פרישה סי' קנ. לבוש פל"ה.

שצה פרישה סי' קה. ש"ך סי' עו.

סימן קצ

א ריש סי' ק"ג נ"ש.

ב וס"ק כא"ב (בבבקה קרקע עולם, שדאי בא מגופה ומזהריו נשנים שאינו מקבל מומאה). וכ"ה לקמן סי' קכב. ולענין מצאה בבשרה בפנים (שמקבל מומאה) כלא הרגישה דבר שאינו מקבל מומאה, ראה לעיל סי' קפ"ה

ס"ק ג בהגהת מהרי"ל, וש"נ.

ג שצבואר כאן בצור וש"נ שצחורה מותרות כיון שלא הרגישה.

ד כדאמרינן בגמרא (נ"ג, ב) דאמור ארגשה ולא ארעתה, ובתוס' שם ד"ה הוואה (הדיוט בזמן מרובה).

ה רע"א ד"ה מדרבנן אמנם בזהר"ב (ד"ה ומהו) מוכיח שלא קי"ל בזה כרש"י, אלא שאמורים כן מדאורייתא (ושחזרו המעם שצמאה מדאורייתא גם בבדיקה בבית החיצון). ובסוף הגדה ה"ב שם מובאר שפ"ה גם לדעת רש"י (ראה קובץ יגיל תורה (נ"ג) ל', ע' קה). והמעם שבבדיקה קרקע עולם אינה מומאה אלא מדרבנן, מנאר בכמה אופנים, ומסקנתו בהגדה ה"ב שם (ד"ה ומהו א"צ), דמיי"ז בשעת מועדות אחר שבדיקה עצמה ומצאה מותרת, דליכא למימר

הלכות נדה קצ

ומציאה טהורה. יוצריכה הפסק טהרה שתבדוק עצמה ותמצא טהורה ואחר כך תמנה שבעה נקיים חוץ מיום המציאה הנס: כלליל הלמס* ולאי וקמו שיתנאל לקמן סימן קצ"ז. ואם הרגישה שנפתח מקורה להוציא דם ובדקה אחר כך ולא מצאה כלום יש מי שאומר שהיא [ב] טמאה.

באר הגולה

ג טור וכו' ה"ה בפ"ט מה"א"י ה' י"ח שדעת הרמב"ן והרשב"א לפרש כן הא דפשמ' רב אמי לזכי ודא רבתמים צדיקין הפסק טהרה שם ד"ג ע"ב. * (פי' שצדיקין להחמין ח' ימים).

ואף אי הוה חיישני להכי או אפילו אי לא הוה בעיא הרגישה כלליל ליכא איסורא דאורייתא בכתמים שנאמר: דם ידיו וזבה דם ולא כתם (משנה שם^ט). ומעמא ששים^ט דאיכא למיורא אימא מעלמא אתא כתם זה (תוספות יו"ט^י) ולא מנופה הוא^ט דשמא נתעסקה בכתמים ולא אדעתה^{יב} כדלקמן^{יג}. ואם תמצי לומר מנופה שמא מן העליה הוא^{יד}. ואף לפי דעת רש"י^{טו} דלעיל סי' קפ"ג^{טז} דבמצא בכותלי בית הרהם למטה תלינן במקור דרוב דמים מצויים שם ולא בעליה דדמיה מועטין, ולא אמרינן העמוד אשה על חוקתה דרובא ערוף מחוקה^{יז}, מכל מקום הכא דאיכא למיור מעלמא אתא, שחרבה דמים מצוים בעולם^{יח}, לכולא עלמא לא אולין בתר רובא דמקור נגד החוקה, ואמרינן העמוד אשה על חוקתה^{יט} והאי דם מעלמא אתא (עיין רש"י נ"ב ע"ב^כ ובתוס' יו"ט סוף פ"ח^{כא}). אלא דרבנן החמירו בו לומר כאלו הוא ודאי מנופה מאחר שאין לה דבר ידוע לתלות בו כתם זה לומר שממנו בא עליה מאחר שידוע לה שלא נתעסקה בכתמים, ואין כאן אלא ספק אחד לפי דעת הרמב"ם^{כב} אם מן החדר אם מן העליה כמו בנמצא בבשרה מן הלול ולחין^{כג} (בספ משנה ט"ד):

[ב] טמאה, דודאי יצא מפת דם כחרדל ונתקנה או נימוק דהרגשה סברא דאורייתא היא

יג סי' ד וס' פו. וראה שו"ת צ"צ סי' ק אה תה. יד כסף משנה ריש פ"ט. טו י, ב ד"ה ספקו מנא (חד"). טז סי' א. וראה לעיל שם ק"א סי' א (שהובא דברי הפ"י כאן סי' ב, דשמא לאו מן המקור לא נחשב לספק להצטרף לספק ספקא בכתמים. ודו"ק לדעת רש"י שם. אמנם לדעת הכסף משנה הל"ל יש לומר שסובר כן אף בדעת רש"י. שו"ת צנח צדק יו"ד סי' קטב אות ב. יז גמרא יח, ב וכלעיל מנהדי"ב (ד"ה ומשום), ש"ג. יח ראה גם לעיל סי' קפו ק"א סי' ה (ד"ה וכו' ח"צ, שהמים העלמא מורבים מרח המקור, רק שאינו מצוי שיעברו בו כ'). שו"ת צ"צ סי' קטב אות ג. יט ראה שו"ת צ"צ סי' קב אות ד. סי' קטב אות ב. כא משנה ג. כב פ"ה ה"ב (שם בכתמים היו ספק). ונתבאר במנהדי"ב (ד"ה והשאר אתי שפיר). כג שליעת הרמב"ם (פ"ה ה"ה, ופירוש המשניות למשנה יו, ב) הוי ספק, כדלעיל סי' קפג סי' א. כד ריש פ"ט.

דארגשה ולא אדעתא, ומה שמהורה מראוייתא גם לזמן מרובה הוא דאיכא לנטילי דאתא מעלמא, דעברה בשוק של פתחים ולא אדעתה (ובדלקמן). וראה פירוש חב"ד יב ע' 68. ו ראה לעיל סי' קפג סי' ג בתנהג (מנהדי"ב) ד"ה אבל, ובק"א שם סי' ב בתנהג (מנהדי"ב) ד"ה וחי אינו (שכ"ח דעת הרמב"ם וס' התלמוד וסמ"ג). פס"ד צ"צ שם, א. ז ויקרא מו, יט. ח נה, ב. ט וז"ה לעיל סי' קפו ק"א סי' י (ד"ה ומ"ש בתורת הבית). וראה גם סדרי מורה סי' צג ד"ה וזרם. שו"ת צ"צ סי' קטב אות יא. י פ"ה מ"ג (משקשה דספקא דאורייתא [אם הוא מנופה] ולחומרא, ומתריין דבין שלא הרגישה הלכך לא הוי כשאר ספק דמראוייתא). וראה שו"ת צ"צ סי' קטב אות ב. סי' כשא. יא רש"י נב, ב ד"ה מור דתינא (דשמא לאו מנופה הוא דק כתם). יב רש"י ה, א ד"ה אין הושגין (לענין תנוקת שלא הגיע זמנה): עברה ולא אדעתא.

ב' לא גזרו בתינוקת שלא הגיע זמנה לראות הדינו שהיא פחותה [א]
 מ"ב שנה אפילו הביאה שתי שערות וכן אפילו היתה יתירה מ"ב
 אם בדקה [ד] ולא הביאה שתי שערות בין שהיא בתולה וכן שהיא [ה]
 בעולה ואפילו אם ראתה כבר שתי פעמים. אבל לאחר שראתה שלש
 פעמים חוששת [ו] לבתם.

באר הגולה

ו מור בשם הרשב"א בחזקת הבית.
 ז מדרגת לענין דין שעתן אוז בתולה כל שלא ראתה בו שם
 דף ו' ע"ב הוא הדין לענין בתמים.
 ח מימרא דעולא א"ר יוחנן וכו' שם ד"י ע"ב.
 ט מור בשם אביו הרא"ש וכו' דעת רבינו הגאון (והר"ן)
 [והרשב"א] והרשב"א.

היבא דליכא למיתלי במדוי אחריו כגון הרגשת שמש דלעיל סי' קפ"ז או הרגשת מי
 רגלים דלקמן סי' קצ"א [ו] והוא הדין אם אחר שהרגישה בדקה מיד ומצאה מראות מהירות
 תלין ההרגשה בהן כדלעיל ריש סי' קפ"ח [ז] (תרומת הרש"ן). ונשים שהן בחזקת
 מסולקות דמים כגון מעוברת ומניקה אפילו הרגישה שנפתח מקורה וברקה ולא מצאה
 כלום מהורה (מנחת יעקב כ"ד דלא כב"י):

[ג] מ"ב שנה. ויום אחד (ש"ך כ"א). ועיין אה"ע בסימן קנ"ה סעיף י"ד כ"ב.

[ד] ולא הביאה ב' שערות. ואין חוששין שמא נשרו כמו שחוששין לענין חליצה [ז] משום
 דבתמים דרבנן וספיקא דרבנן לקולא אבל כל שלא בדקה חזקה הביאה סימנן
 (רשב"א [ז] כ"ה). ואפילו כתמים שבגופה [ז] לא גזרו בתינוקת שלא הגיע זמנה לראות
 (ש"ך [ז]). ואפילו שדינן שלה מלוכלכים בדם הרבה [ז] אין חוששין לה (גמרא [ז]). ואפילו
 אין לה כמה לתלות דבשוק של מבחים לא עברה ולא נתעסקה בכתמים [ז] איכא למימר
 עברה או נתעסקה ולא אדעתה [ז] דהא בגופה אין לתלות כל עיקר דבתמים דרבנן גינהו
 וכי גזרו רבנן בהגיע זמנה דדם מצוי בה אבל בהך לא גזרו הואיל ואין בה דמים (רש"י [ז]):

[ה] בעולה. ורש"י [ז]. כתב הראינא כל אשה שיש לה בעל חוששת לבתמיזה לבתולה
 ואפילו היא קטנה ואין להקל מן המנהג עכ"ל. והש"ך [ז] כתב דאין בזה מנהג דברכר
 שאינו מצוי לא שייך מנהג וכן דעת רמ"א [ז] ושאר אחרונים עכ"ל:

[ו] לבתם. דמאחר שהוחזקה בדמים הרי היא ככל הנשים [ז] ואפילו לא ראתה אותן בג'

כה ס"ק י.
 כו כשי"ע שם.
 כז ס"א וס"ק ה.
 כח ס"י רמז. מ"ז ס"ק ג. וראה קובץ דברי תורה יג ע' לה.
 כט תורת השלמים ס"ק ב.
 ל אוצ"ל: כב"י (בבית לחם יהודה) ס"ק ב, ובתשובת
 השייכות לפי קצ.
 לא ס"ק ב (מגמרא נח, ב ופוסקים). וראה גם לקמן ס"ק
 עק. לעיל סי' קפ"ב ס"ק צט.
 לב תורת השלמים ס"ק ד. וראה לעיל אוצ"ל ס"י ג סוף
 ס"ג. סי' נה ס"ב.
 לג גזרו מן א.
 לד בתורת הבית האריך שער ד (פז, ב).
 לה דה ואם יש לה.

לו ראה לקמן פ"א (בגדולה).
 לז ס"ק ג. וראה פס"ד צ"צ סי' קצ ק"א ס"ק א.
 לח ולא רק כתמים (בבגופה). וראה ש"ך שם.
 לט ה, א. לבוש ס"ב.
 מ דאם עברה או נתעסקה הייתה תולה אף בגדולה,
 כדלקמן ס"ח.
 מא ראה לקמן ס"ק פא.
 מב שם ד"ה אין חוששין לה. לבוש שם. וראה פס"ד צ"צ
 שם.
 מג בחזקת לטור. הובא בב"ד ד"ה ולא גזרו. מ"ז ס"ק ד.
 מד ס"ק ג. וראה פס"ד צ"צ מ"ב שכ"ה הכרעת רבנו.
 מה דאילו היה המנהג כן היה כותבו בחזקה (ש"ך שם).
 מז לבוש ס"ב.

הלכות נדה קצ

ג' יחיתה שופעת כמה ימים או שהיתה מזולפת טיף אחר טיף בלא הפסק אינו אלא כראיה אחת עד שתפסק. "אבל אם פסקה [ח] מעט וחזרה וראתה שלש פעמים אפילו ביום אחד הרי זו מוחזקת בדמים ובתמיה טמא. "ויש מי שאומר שאין בתמיה טמא אלא א"כ ראתה דם שלשה וסתות. הגה: ויש להממיר כסגולה הראשונה. (היא סגולה רש"י ולשנ"א והטור).

ד' "תינתק שלא הגיע זמנה לראות וראתה שלש פעמים ופסקה מלראות שיעור שלש עונות שהם תשעים יום חוזרת לקדמותה ובתמיה [ח] מהור עד שתחזור ותראה שלש פעמים.

ה' "לא גזרו על הבתם אלא אם כן יש בו כגרים [ט] ועוד. "ושיעור כגרים הוא בט' עדשים הגה: שלשה על שלשה (טור) ושיעור עדשה

באר הגולה

יג טור וכו' הרשב"א בתות הבית מבריתא דתינתק שלא הגיעה לראות וכו' שם ד"ש ע"כ אף ע"כ דנשנית לענין דה שעתה ה"ה לבתמים.
יד כרכי הנינוא בן אבינוגם שם במשנה וכרמפיש רב הסדא שם דף נ"ח ע"כ תככנת הפוסקים.
טו ממשה ריש פ"ו דנענים.

י' מוטא דרב חלקיה בר מוכה שם.
יא טור וכן נראה מרביו רש"י וכו' הרשב"א בפירוש בתורת הבית ממוטא דרב שמו בר חייא שם.
יב' הרמב"ם בפ"ם מרח"ב ה"ה דלעתיו כל ראיה דסת אחת מקרי מולפת.

עונות מכוונות ברלקמן סעיף ג' ולא דמי לחשש וסתות דלעיל סי' קפ"ט סעיף כ"ז לפי דעת נקודות הכסף שם^[ח]:

[ז] מעט. בין שהיתה שופעת תחלה וסוף בין שהיתה מזולפת הרי ההפסק מעט עושה אותן ב' ראיות (ט"ז^[ח] דלא כב"ח^[ט]):

[ח] מהור. אפילו (לא) חזרה לראות בעונות שהיתה למודה לראות בהן עד שתראה ג' פעמים^[י]:

[ט] ועוד. משהו אבל כגרים^[ט] מצומצם^[י] תלינן במאכולת דקים להו לרבנן דעד כגרים יכול להתפשט דם המאכולת ולא יותר^[י]. ומכל מקום לא תלינן אלא האדום ולא השחור (ראב"ד^[י] דלא כמעיל צדקה^[י]). ואפשר שבמקום ובזמן שהפרעושים מצויים תלינן אף השחור^[י] (קצת^[י]) בפרעוש עד כגרים ולא יותר כמ"ש בספר התרומה דהא דתלינן עד כגרים במאכולת היינו פרעוש (עין שם סי' צ"ב ורי"ח):

הערה 9 (בדיוק הלשון "להתפשט").
נד כעיל הנפש שער הכתמים סי' ד בסופו. וראה שו"ת צ"צ י"ד סי' קנה בסופו.
נה סי' כ. וראה גם סדרי מורה ס"ק י' ד"ה ובשו"ת.
נו ראה גם סדרי מורה שם.
נז ראה פס"ד צ"צ סי' קצ ס"ה (שהשמושו). פרי דעה סי' קצ שפתי לוי ס"ק מ. מנחת פתים בחידושי תורה מבין המחבר (בסוף חלק אה"ע) לס' קצ ס"ה. מורה כולבה פ"ג הערה 10.

מז הובא לעיל שם ס"ק ק. וראה שו"ת צ"צ י"ד סי' ח אות ז.
מח ס"ק ה. תורת השלמים ס"ק ג.
מט ד"ה חתה שופעת.
נ ש"ך ס"ק ה. ובדלעיל סי' קפא סכ"ז וס"ק קב (לענין וסתות).
נא משנה נח, ב וכרכי הסדא בגורא שם.
נב ראה פס"ד צ"צ נח, מוע"ד.
נג רש"י במשנה שם ד"ה כגרים. וראה מורה כולבה פ"ג

הלכות נדה קצ

שצו

[י] בארבע שערות הגה: שהוא שלשים ושש שערות כמו שהן קצועות [א'] גופו של אדם (משומע מהר"ו סימן [כ"ז] [סג]). וכל זמן שאין בו כזה השיעור י"א אנו תולין לומר דם בנה הוא אף על פי שלא הרגה בנה. אבל כשיש

באר הגולה

10 שם במשנה נ"ח ב.

[י] כד' שערות. שהן ב' על ב' בריבוע שאף שהעדרה עגולה משערים מקום המקיפה בריבוע^[10]:

[יא] בגופו של אדם. ולא בראשו דבגופו הן מרוחקות זו מזו הרבה מבראשו ואנן ילפינן גרים של כתמים מגרים של נגעים^[10]. דבהרת שבעור הבשר שיעורה כגרים הקלקי מריבוע¹⁰ והוא שם מקום שהפולין שבו גדולים¹⁰ ומרובעים¹⁰ במקום שמתחלקים לשנים ומחציתו נקרא גרים¹⁰ ושיעורו כדי לגדל ו' שערות על ו' שערות¹⁰ שהבהרת אינה מטמאה אלא אם כן ראויה לגדל בה שער לבן ומחית בשר חי והמחיה שיעורה כשעור לבן¹⁰ ומיעוט שער שנים¹⁰ שהן ב' שערות על ב' שערות וגם צריך שהמחיה שהיא כב' שערות על ב' שערות תהיה באמצע הבהרת שיהיה שער לבן ראוי לגדל בה סביב לה מארבע רוחותיה¹⁰ בתוך הבהרת ומיעוט שער שנים על כן צריך להיות הבהרת כדי מקום צמיחת ו' שערות על ו' שערות¹⁰. ובהרת שבעור הבשר היא המטמאה במחיה ושער לבן ולא שבראשו וכן¹⁰. ומאחר ששיעור חכמים שיעור הבהרת שבעור הבשר כגרים הקלקי אנו למדים שזה הגרים הוא כדי צמיחת ו' שערות על ו' שערות כמו שהן קבועות בגוף ולא בראש¹⁰.

וכל שיערה היא עם מקום יניקתה שהיא כחצי המקום הפנוי שבין שיערה לשיערה מבאן וכחצי המקום הפנוי מבאן וכן מכל ד' רוחותיה סביב לה וכן לכל שיערה ושיערה כמו שהיו ראויים לגדל בתוך הבהרת לבנה המגדלת שער לבן ונמצא בו' שערות על ו' שערות יש כמו ו' על ו' מקומות שבין שיערה לשיערה דהיינו כמו שיש משיערה הא' עד שיערה הו' ולא עד בכלל כיון שיש לשיערה הא' יניקה חצי המקום מעבר השני ולשיערה הו' יש יניקה חצי המקום שבינה לשיערה הו' (פרישה¹⁰ מנחת יעקב¹⁰ ברתו ופלתו¹⁰ עיין תשובת מעיל צדקה סי' כ"ז^[10]):

נח ראה רמב"ם בפה"מ נגעים פ"ז מ"א.

נט שול"ת מעיל צדקה סי' כו ד"ה איברא ור"ה ואחרי ששיעור.

ס נגעים פ"ז מ"א. רמב"ם הל' מומאות צרעת פ"א ה"ג.

סא רמב"ם בפה"מ שם.

סב תוספתא נעשרות פ"ג ה"ז כת"ק. רמב"ם הל' מומאות צרעת שם.

סג רמב"ם בפה"מ שם.

סד ראה משנה נגעים שם. רמב"ם הל' מומאות צרעת שם. ש"ך ס"ק ג.

סח ספרא תוריע פרשה ג.

10 ספרא שם פרישה א פרישת נגעים.

10 רמב"ם בפה"מ שם.

סח רמב"ם בפה"מ שם. הל' מומאות צרעת שם.

סט ספרא שם. נגעים שם מ"ה.

ע מעיל צדקה שם.

עא ס"ק ח הדישה ס"ק ה.

עב ס"ק ג.

עג ס"ק ג.

עד ד"ה וכפי הנראה.

הלכות נדה קצ

שצו

בו כזה השיעור אין תולין ככה בין אם הוא "מרוכב או אם יב" הוא ארוך. י"אם נזדמן לה גרים יותר גדול מזה השיעור יג" משערין בו. ז"ה דבעינן שיעורא בין בכתם הנמצא על חלוקה בין בכתם הנמצא על בשרה. י"ו"א שלא אמרו אלא בכתם הנמצא על חלוקה אבל

באר הגולה

יז ברייתא שם ג"ש (ע"ב) [ע"א].
יח מור בשם הרשב"א וז"ל הרשב"א מרבר הראב"ד בספר בעלי הנפש מרלא הוכירו פול של מקום פלוני וכו' אבחו כל שיעורי הנשים להחמיר הוין מכניסם של כתמים להקל, שם

[יב] הוא ארוך. וקצרה וכן הכל יש בו כגרים ועוד ע"י:

[יג] משערים בו, דבכתמים שנו כחמים ט" כגרים של פול סתם ולא פירשו באיזה פול הלכך משערים באיזה שיעורמן לנו ואפילו הוא גדול מן הקלקי דבכתמים הולכין להקל ט"ו. ואם לא נזדמן לנו על כל פנים אין להחמיר בפחות מן הקלקי שהוכיחו כחמים ט"ז גבי נגעים בפירוש. אבל בעדשים אין לשער בגדולות אלא בבינוניות והן המצויות כרתנן פרק י"ז כללים ט"ח (תשובת מעיל צדקה שם. כרתי ופלתו ט"ז). ועיין תשובת חכם צבי ט"ז דהמצויות גדולות משלנו.

ועיין לקמן סעיף כ"ה ט"ז וסעיף כ"ז דכחצי סלע הוא יותר מכגרים. וסלע הוא לערך שליש מפה ברליל סימן ל' ט"ז וז"ל ח"ט (כרתי ופלתו ט"ז) ושלש מפה הוא גדול ושלש ט"ז וגדול הוא כרוחב ז' שעורות וז' אצל זו ברוחב ט"ז כדלקמן סי' ע"ב ט"ז. נמצא שמה הסלע מ' שעורות ושלש על מ' שעורות ושלש. והענין הוא ג' רביעיות מן שמה המרובע * והמרובע ממ' ושלש על מ' ושלש עולה פ"ז ותשיעית נמצא מחזיק עניול שמה הסלע ס"ד וחצי פעם ט"ז רוחב שעורה על שעורה בריבוע וחצי סלע הוא ל"ב ורביע ט"ז והוא יותר הריב מכגרים מרובע שאינו מחזיק אלא לערך ה' על ה' שעורות בריבוע שהן כ"ה פעם רוחב שעורה על שעורה כמצינו בתשובת מעיל צדקה ט"ז על ידי עדשים בינוניות שלנו (עיין שם סי' כ"ז):

שאירת יהודה סי' יא (שחור בו רבנו לאחר שבדק בעצמו ונמצא שהמונה לשעורות שוכבות על צדיהן, וכשנזנחות על רחבן הן ז' שעורות. והיו שהקפין את השעור בשניעיות). שו"ת צ"צ ז"ל סי' כב (שבה תלוי שיעור הרביעיות). שיעורי תורת ע' צב ואילך (שיעור גדול לפי'). תוקני מקדמות ע' פו ואילך (שיעורי המקות והרביעיות לפני ולאחר חורת). צ' ראה מוכח הן, רע"א.

צא ראה שלש צ"צ י"ד סי' שם (שאין החשבון מכון אלא סי' ושלש. ובאמת החשבון דמיוכר יתר על העניול אינו מכוון). וראה לעיל, שהוא רק לערך שלש מפה. צב שעורות. וראה שו"ת שאירת יהודה שם (שלפי החשבון שלאחר חורת, היה חצי סלע כ"ד שעורות, שהוא קמן יותר משעור הגרים שבמעיל צדקה, דלקמן).

צג ברבוע – לערך 18*18 מ"מ, ובעניול – לערך קוטר 20 מ"מ. וראה שו"ת שאירת יהודה שם (שלאחר חורת רבנו בשיעור האגדול, ולאחר מדידת צופיות השעורות כדיוק הדק, קבע שיעורי מדידת ממוצע פאמנצאק של כסף שהיה בימי הקיסריות). שו"ת צ"צ ז"ל סי' כב וסי' שב בסופו (שלאחר חורת הוא פחות ממו"ש בשעור). מדידת

ע" צ"י.

עו ראה רש"י נפ, א ד"ה כתם.

עז נה, ב.

עח ראב"ד בבניי הנפש שער הכתמים ג' ה"א. רשב"א ברייתא בבית אחרות שער ד' (פו, ב), וברבי אבחו כגמרא שם.

עט נגעים פ"ו מ"א.

פ' משנת ה.

פא ס"ק ז.

פב סי' יו.

פג ובס"ק נט.

פד שו"ת שם סי' ב וש"ך סי' ה.

פה סימן זה בשו"ע לא הניח לדינו, וראה שו"ע שם סי' ה.

פו ס"ק יד.

פז ראה מנחות נא, ב. רמב"ם הל' ס"ת פ"ט הל' ט. עיל

א"ח סי' תקפז סי' ג.

פח רמב"ם שם.

פט סימן זה בשו"ע לא הניח לדינו, וראה שו"ך שם סי' ק

א. לעיל א"ח סי' א סי' (כשנזנחות וז' בעד וז'). שו"ת

שצח

הלכות נדה קצ

כתם הנמצא על [יד] בשרה בלבד במקומות שחוששין להם אין לו שיעור.

ז ^א אם הרגה [טו] פשפש או הריחה [טז] ריחו תולה בו עד [יז] כתורמוס (פירוש מין ממני הקטניות שהוא מר ונלע"ז לופינו).

ח אם אין בכתם במקום אחד כגרים ועוד ^א אע"פ שיש שם טיפין הרבה סמוכין זה לזה עד שאם נצדפם יש בהם יותר מכגרים מחורה שאנו

באר הגולה

כא הרא"ש שם בפסקיו משום דהוי כנתעסקה בכתמים וכ"כ בב"יתא שם נ"ט א' ורשב"א.

[יד] בשרה בלבד. שעל חלוקה לא נמצא כלום דרגלים לדבר דמגופה אתא כדלקמן סעיף י"א ^{יז} גבי נתעסקה בכתמים דלא תלינן בנמצא על בשרה לחוד מהאי טעמא משום כיון דמגופה קא חויה ובגופה לחוד אשתכח רגלים לדבר וחוקה דמגופה קאתי. ומשום הכי נמי לא תלינן במאבולת פחות מכגרים ועוד לסברא זו.

ולסברא קמיתא תלינן במאבולת טפי מבנתעסקה בכתמים משום דבנתעסקה בכתמים וכהאי גוונא כל מילי דמעלמא אתא אי איתא דלאו מגופה הוא אלא מעלמא הוא על חלוקה איבעי ליה לאשתכוחי כדלקמן סעיף י"א מה שאין כן במאבולת דיש לומר דאתרמי על גופה ונתמעך שם.

(ולסברא האחרונה מאבולת נמי על חלוקה איבעי לה לאשתכוחי שבחלוק ושאר כגרים הוא שמצוייה מאבולת ביותר עד שמפני זה הקילו חכמים לתלות במאבולת עד כגרים אף על פי שלא הרגה מאבולת ^א משום שאין לך אשה שמהורה לבעלה שאין לך כל ממה וממה שאין בה כמה טיפי דם מאבולת כדתניא בגמרא ^{יז} מה שאין כן על גופה ובשרה ^{יז}).

ודעת הב"ח ^א ומנחת יעקב ^א להקל כסברא הראשונה דבכתמים שומעים להקל. אבל דעת הש"ך ^א להחמיר כסברא האחרונה שכן משמע בגמרא ^א:

[טו] פשוט. שקורין וואג"ן בלשון אישכנו ^א:

[טז] ריחו. דאו תלינן ודאי בפשפש שנתמעך לכך הריחה ריחו ^א:

[יז] כתורמוס. הוא מין קטניות עגול כמין ערשה ורחב כמעה (רש"י ^{יז} ועדני מלך ^א בשם הערוך). ומעה היא גדולה מפונדיון שהמעה היא ב' פונדיונות ^א ופונדיון הוא

קא נה. א. וראה לקמן ס"ק יח"ט. וס"ק סט (שנבאר גם לפי הדעה הראשונה). פס"ד צ"צ ס' קט ס"ז (שרבנו לא הבריע). דרכי תשובה ס' קט ס"ק מב (שרבנו הבריע כש"ך). מדרת חלכה פ"ג הערה ^א 23.
קב פרישה ס"ק י. מ"ז ס"ק ה. ש"ך ס"ק יב.
קג פרישה ס"ק יא.
קד ביצה כה, ב ד"ה תורמוס. וראה פרישה ס"ק יב.
מ"ז סוף ס"ק ט.
קה מעדני י"ט נדה פ"ח ס' ו אות ג.
קו ברייתא קידושין יב, א. וראה שו"ת צ"צ י"ד ס' שב.

ונשקולות ע' שדרא הערה 17 (עגול שקמורו פחות מעט מ"ז מ"ט). מדרת חלכה פ"ב הערה 8.
צד ס"ק כט.
צה כרבי חנינא בן אנטיגוס במשנה נה, ב. לעיל ס"ה.
צז ראה גם לקמן ס"ק סט.
צח מו"ה בנה דברים אמורים.
צט ס"ק ט.
ק ס"ק י.

הלכות נדה קצ

תולין כל טיפה ומיפה בכנה ער שיהא בו בגרים ועוד במקום אחד.^{יז"א}
דהני מילי כשנמצאו על חלוקה אבל אם נמצאו על בשרה מצטרפין [יח]
לבגרים ועוד.

ט יי בתם הנמצא על בשרה שהוא ארוך כרצועה או [יט] עגול או שהיו

באר הגולה

כג טור וכו' הרשב"א בסברא ראשונה מפשיטות דאבעיא
דחויא לאו מילתא היא.
כד לשון הרמב"ם שם דין פ' וברעת היש אומרים דלעיל.
דרב ירמיה מבריתא דעל בשרה וכו' אע"ג דדחי לה

יתר על שליש מנח שהוא רוחב סלע סתם^{יד} והפוגדיון הוא אמלקין וגדול מסתם סלע^{טו}
(בבברות ל"ח^{טז}).

ובמקומות שרחש הפשפש מצוי לרוב תלין בו עד כתורמוס אף על פי שלא הרגה (מ"ז^{יז}
ש"ך^{יח}):

[יח] לכגרים ועוד. שעל בשרה אין תולין להקל כל כך אף לסברא הראשונה דלעיל
סעף ו'^{יט}, וכן פסק הב"ח^כ:

[יט] עגול. כמבטעת שהיא חלולה באמצעיתה^כ אין אומרים אילו נטף מן המקור לא
נמצא כזה כדמסיק^{כא}. והוא שיש בין כל הרים המקיף בגרים ועוד לסברא הראשונה
דלעיל סעף ו' (טור) אבל בחלוקה מוגדרת ועוד לסברא הראשונה דלעיל סעף ו' או לכולי
עלמא כשנמצא כזה בחלוקה^{כב} מהורה דתלין במאכולת ואין אומרים אילו שנתמעה
שם מאכולת לא היה לכן באמצע הרים.

ואפילו נמצא מין דם לכן או ירוק^{כג} וכן אדום או שחור יסוב אותו כעגול או שאר תמונה
נפלאה בענין שנראה שהכל הוא כתם אחד והאדום הוא קץ וסוף של הלכן ובין הכל יש
יותר מבגרים אלא שבאדום לבדו אין בו בגרים מהורה דתלין שדם מאכולת נתערב בו^{כד}
בעודו לח והמבע דחה חלק האדום לצדדיו. והרי גם אם כא מן הגוף על כרחך צריך
לומר בן שחלק ארמוניות נדחה לצדדיו (מפני שיש בו עכירות יותר ודוך המבע לדחות
העכירות לצדדיו כמו שנראה בחוש בכתם שנתם ממז גשמים ונתייבש שקצוותיו משהחין
קצת מעכירות המים שנדחו שמה) (תשובת מעיל צדקה ס' ב' י"ד).

קצ כדלעיל ס"ק יג, וש"נ.

קח ראה שו"ת שארית דורה ס' יא, בשם רבנו:
דדתימוס כרוחב מנעה שהוא חלק כ"ד מהסלע, ואך
ידה גרים מנע פחות מחצי סלע, לזה הבאתי ראיא
מפוגדיון שהוא מנע גדול מסלע, ולכן גם המנע, אף שהיא
של כסף יכולה לדחות גם כן כסלע, ואפשר פחות מנע, ולא
היכה כ"כ כמו חלק כד, אלא שהיה ההפרש במסמנות
בעינים ולא כרוחבם. ונדחקו להעמיד דברי המעיל צדקה
(דלעיל ס"ק יג). ועוד ביאר שם בשם רבנו, שלאחר דורתו
(ברלעיל שם) שהגרים הוא קטן יותר מהצדור שבמעיל
צדקה, איך נראה שגם הדתימוס הוא פחות מנע. וראה
שו"ת צ"צ י"ד סוף קב (מסתבר שלא ידוע תורמוס שלנו
קטן מבגרים שבמעיל צדקה), ומוס"י שכ. פ"י דעה מורי
כסף ס"ק מ. בית שאול מרת השעורים ס"ק יג.
קט ראה שם על, מוע"ב (שנאקדח גדול הוא כפוגדיון
האמלקין), ולח, ע"א (שסלע סתם קטן אף מנוקדח

סתם).

קי ס"ק מ.

קיא ס"ק יא.

קיב לבוש ס"ח.

קיד מו"ה במה דברים אמורים. וראה פס"ד צ"צ סוף
ס"ח.

קיד נגרא נה, א (בשר), לפירושי רש"י שם ד"ה כשיר
(רצועה כעגול כצנור).

קטו בסוף הסעף.

קטז ראה שו"ת צ"צ י"ד ס' קנד, ופס"ד צ"צ ס' קצ
ס"ט, דהיינו פחות מכשעור דוקא, אבל כשעור מנחה
(אף שבנגרא ובמור וש"ע ימינו בבשרה, דחמור יותר).

קז שמהור, כדלעיל ס' קפח ס"א וס"ק ד.

קח ראה שו"ת צ"צ ס' קנד (עו), א בתשובת מהר"ל.

קט שהוכיח מהר"א הרמ"א דלקמן, שהתיר אף בזה.
וביאר המעם כ"ל.

[כ] טיפין טיפין או שהיה אורך הכתם על רוחב יריבה או שהיה נראה כאילו הוא ממטה למעלה הואיל והוא כנגד בית תנודתה (פי' גנאי הוא והוא ננוי לערוה) מטמא ואין אומרים אילו נמף מן הגוף לא היה בזה.

ואפילו אם ידוע בודאי שהמראה הלבן או הירוק בא מהמקור^{קכ} תלינן האדום או השחור שבקצוותיו כדם מאכולת כל שאין בו לבדו כגרים ועוד שכן דרכן של מאכולת להיות במקום זוהמא ולכלוך^{קכא}, אבל אם יש כאדום כגרים ועוד אלא שיש לתלותו בדבר אחר כגון אשה שהיתה בעלת חמטין ומכות המנועלים כדם אין תולין בהם האדום שהוא בתם אחד עם הלבן או הירוק שבא מגופה בודאי שכיון שידוע שנפתח מקורה להוציא הלבן והירוק ודאי גם האדום יצא משם מאחר שנדמה הכל לכתם אחד ואפילו לא יהא אלא ספק אם הכל כתם אחד או לינן לחומרא דתלינן מין אחד בחבירו לחומרא^{קכב}, ולא תלינן לקולא אלא כדם מאכולת לפי שאין לך סדין וחלוק שאין עליהם כמה טיפי דם מאכולת ואין לך אשה שמהורה לבעלה^{קכג} ומשום הכי אף דאתרמי אצל מראה לבן וירוק הבא מגופה בודאי אמרין דאגב זוהמא אתרמי שם מאכולת כן דעת רמ"א בתשובה סי' צ"ז^{קכד}.

אבל הטי"ז^{קכה} חלק עליו בזה וסבירא ליה דכל שיש לתלות האדום במכה או דבר אחר תלינן דאתרמי התם במקום הלבן והירוק שמגופה אם לא בענין שנשאל רמ"א עליו שהיה נראה לעין שהאדום הוא קץ של המראה הטהור שהוא הולך ומתפשט סביביו כעין קו או דאי מטמא עכ"ל. והסכים עמו הש"ך בנקודות הכסף^{קכו}.

ואף רמ"א לא החמיר אלא בידוע בודאי שהמראה הטהור הוא מגופה אבל אם אינו ידוע בודאי אף על פי שאין לה כמה לתלותו ומסתמא הוא מגופה אין לו אלא דין כתם טהור וכשם שאין תולין כתם בכתם להקל וברלקמן סעיף מ"ג^{קכז} כך אין תולין כתם בכתם להחמיר כמבואר שם בתשובת רמ"א, ומשמע שם^{קכח} שאף בענין שנשאל רמ"א עליו שהיה נראה לעין שהאדום הוא קץ של המראה הטהור והכל כתם אחד אפילו הכי לא תלינן כתם בכתם להחמיר^{קכט} עיין שם:

[כ] טיפין טיפין, בערכוב ולא כסדר זה אצל זה^{קל} רק שיש בכל מפה ומפה כגרים ועוד לסברא הראשונה דלעיל סעיף ח' ואשמועינן דאין אומרים בו^{קלא} כדמסקי^{קלב}, ולסברא האחרונה דלעיל סעיף ח' אף על פי שאין כגרים ועוד אלא בצירוף כולן:

קכה ס"ק מא.
קכו למ"ז שם.
קכז ולקמן שם ס"ק פג.
קכח בתשובת רמ"א שם, וכן רוביה מדבריו בשו"ת מעיל צדקה שם, ודאית שו"ת צ"צ סי' שם.
קכט אם אינו ידוע בודאי שהמראה הטהור בא מגופה (שו"ת צ"צ שם).
קל תוס' נה, א ד"ה כשורת. מור. לבוש סי' פ"ט. פירשה ס"ק ד.
קלא אלו נמף מן הגוף לא היה בזה.
קלב כסוף סעיף זה.

קכ ראה שו"ת מעיל צדקה שם (כגון ששכיח שראתה כן בבדיקה ממש בדמותו כצלמו), פס"ד צ"צ סי' קצ ס"ט וקו"א ס"ק ג (שאם התישה בודאי מטמא). מורה כהלכה פ"ג הערה 142 (להסתפק בזה).
קכא גמרא נב, ב.
קכב ראה לעיל סי' קפג קו"א ס"ק ב (כסוף התנחה ד"ה עיין שם, ממנהר"ב, שבלילות אין אומרים שהקטני מהמקור, והיו ספק השקול, דמסתמא באה הציפה ממקום הליחות), שו"ת צ"צ סי' קלו אות ה.
קכג כרייתא נה, ב.
קכד ראה שו"ת צ"צ סי' קלו אות ה.

הלכות נדה קצ

י^ט בתם שנמצא על דבר שאינו מקבל טומאה [כא] לא נזרו עליו. כיצד בדקה קרקע עולם הגם: לו בית הסא שאינו מקבל טומאה (מדנדי הלכות נדה גסס סמ"ג וסמ"ק) או כל דבר שאינו מקבל טומאה וישבה עליו ומצאה [כב] בו בתם יזבן בתם שנמצא על בגד [כג] צבוע טהורה. הגם: לפיכך מלגש האשה נגדי לצעוניה כדי להלילה מכתמים (הרמז"ס וצמרל"ס פרק האשה).

באר הגולה

כה במיטרא דשמואל שם י"ז ב' ורכב נחמי' במשנה שם כו מור בשם הרמב"ם שם בפ"ט מבייחא שם ס"א ע"כ וכו' דנ"ש ע"כ ר"ח ורמב"ם והרשב"א והרא"ש. נתן ולזה הכימו הרשב"א והרא"ש דבכתמים שומעים להקל.

[כא] לא גזרו. אף על פי שאין לה כמה לתלות וידוע שבא מגופה אלא שלא הרגישה.¹⁷⁷ ואפילו נמצא על דבר המקבל טומאה אלא ששיעורו גורם לו שלא לקבל טומאה.¹⁷⁸ שהוא פחות מבישעור הראוי לקבלת טומאה כגון ממלות שאין בה ג' אצבעות על ג' אצבעות טהורה ואפילו נמצא על גבי כלי חרס המקבל טומאה מתוכו הואיל ואין מקבל טומאה מגבו לא גזרו על הכתם הנמצא מגבו אף על פי שבא מגופה (גמרא¹⁷⁹):

[כב] בו כתם. אף על פי שבדואי בא מגופה שהרי בדקה מקום זה קודם שישבה עליו כיון שלא הרגישה טהורה.¹⁷⁹

ודבר שאינו מקבל טומאת מת ושרץ וכיוצא בהם רק שמקבל טומאת נגעים כגון חומי שתי או ערב של צמר או פשתן הכרוכים בכרך או פרושים ומסוכים במסכת האורגים¹⁷⁹ בענין שיש בהם רוחב כנרים על כל פנים שהוא שיעור הנגע¹⁸⁰ מקבל טומאת כתמים להתרומם¹⁸¹ ורא"ש שם, אבל הר"ה¹⁸² ורשב"א¹⁸³ והר"ן¹⁸⁴ חולקים בזה.

אבל בכתם הנמצא בבנין שישבה עליו ומצאה דם לכולי עלמא אין להחמיר אף אם הוא בית שיש בו אבנים ועצים ועפר בענין שראוי לקבל טומאת נגעים הרי אין טומאה זו נזהגת בחוץ לארץ¹⁸⁵ מן התורה¹⁸⁶ שנאמר¹⁸⁷ בבית ארץ אחזתכם. ולכן סתם רמ"א להקל בנמצא על בנין בית הכסא. עיין ברח"י ופלותי¹⁸⁸:

[כג] צבוע. שאין הכתם ניכר בו כמראה דם גמור (רש"י¹⁸⁹).

ואין חילוק בין צבע אדום לשאר צבעוניה ובגד מגומר בגוונים רבים לבנים ומיני צבעונים

קלח בדלעיל ס"ק א' (לענין בדרת שבעור הבשר. ובפחות מזה לא נזרו על הכתם).
קלט נה, א ד"ה כרבי.
קמ פ"ט ס" ב (כפ, ג).
קמא בהשגות על כלי הנפש שער הכתמים ס" ב אות ב.
קמב תורת הבית הראיך שער ד (כג, ג).
קמג הדיושים מ, ב ד"ה ריש.
קמד נגעים פ"ב מ"ה. רמב"ם הל' מומות צרעת פ"ד ה"א.
קמה ראה מורה כהלכה פ"ד הערה 18 (הדיקן בזה).
קמו ויקרא ד, לה. רמב"ם שם.
קמז ס"ק מ.
קמח סא, ב ד"ה להקל. לבוש ס"ו. וראה מורה כהלכה פ"ד הערה 5.

קלג חיינו לא רק כתם שהורה משעם שטא מעלמא אהא, בדלעיל ס"ק א, אלא אף בכתם שהורה משעם שלא הרגישה, בדלקמן ס"ק כב (בבדקה קרקע עולם, שהיא בא מגופה. ומורה משעם שאינו מקבל טומאה). וכו"ה לעיל ריש ס"ק א. לקמן ס"ק קכב. ולענין מצאה בבשרה בפנים (שמקבל טומאה) כלא הרגשה דבר שאינו מקבל טומאה, ראה לעיל ס"ק קפג ריש ס"ק ג בדרת טהרה"ל, שו"ת. וראה שו"ת צ"צ ס" ב אות ד, צ"ח אות א. שערי מורה ס" יט ס"ק ג וראיך.
קלד רשב"א בתורת הבית הראיך שער ד (כב, ג). ש"ך ס"ק מו.
קלה מ, ב. רמב"ם פ"ט הל' ש"ך שם.
קלו גמרא נה, נר"א לשמואל (נז, ג). וראה שו"ת צ"צ שם.
קלז גמרא נה, נה. (במשתיא). וראה נגעים פ"א מ"ח (שמקבל טומאה). רמב"ם הל' מומות צרעת פ"ג ה"ח.

הלכות נדה קצ

תב

יא ^כלא בכל מקום שימצא שם כתרם טמאה אלא במקום שאפשר שבא שם מן המקור. כיצד נמצא [כד] על עקבה טמאה. וכן אם נמצא על כל אורך שוקה ופרסותיה מבפנים והם המקומות הנדבקים זה בזה בעת שתעמוד ותדבק רגל ברגל ושוק בשוק וכן אם נמצא על ראש [כה] גודל רגליה סנה: וכו' על רגליה [כו] ממש (צ"י נסס רש"י) ^{כז}וכן אם נמצא על ידיה אפילו על קשרי אצבעותיה שחודים עסקנות הן ושמה נגעו באותו מקום. אבל אם נמצא על שוקה ועל פרסותיה לצד חוץ או אפילו מהצדדין ^{כח}ואין צריך לומר למעלה מאותו מקום [כז] טהורה. ^{כט}ואם יודעת

באר הגולה

כו משה שם נ"ו ב' ומפרש שם בגמ' דף נ"א ע"א עקבה
עבד דנגע באותו מקום וראש גודלה זימנין כשפוסעת
עבד דמתרמי תחת אותו מקום ודם נטף עליו.
כח ברייתא שם.
כט שם בגמ' דף עמוד (א) [ב].
ל מור וכו' רש"י רש"י א"ר תורת חבית דה"ל בפ"ט כשניטא בתרא
מתורגל ולמעלה ומגן דאידקרא שם בגמ'.

ונמצא כתרם אחד מקצתו על נימור הלבן ומקצתו על הצבוע אם אין על הלבן כגרים ועוד אין הצבוע מוצטרף עמו ^{קס}אף על פי שנראה לעין שהכל כתרם אחד מאחר שלא גזרו על הצבוע (ש"ת מעיל צדקה סי' ס"ב):

[כד] על עקבה טמאה. אף על פי שלמעלה מעקבה בכל אורך שוקה כנגד העקב טהורה כדלקמן ^{קז}בעקבה טמאה דאפשר שנגע העקב בבית התורפה בשעת ישיבתה (גמרא ^{קח}) פירוש ששישבה בדרך הישמעאלים שמישימין רגליהם תחת ענבותיהם ^{קט}(פרישה ^{קט} מ"ד קד) ^{קט}קט):

[כה] גודל רגליה. שכשהיא מהלכת עבד דמתרמי גודלה תחת אותו מקום ונטף עליו (גמרא ^{קט}) ^{קט}קט):

[כו] ממש. פירש הב"ח ^{קט}דהיינו דוקא גב הרגל שבנגד הגודל אבל שאר גב הרגל לצד חוץ אפילו כשהיא מהלכת לא עבד דמתרמי תחת אותו מקום. וכן כתב הפ"י ^{קט}קט דגב הרגל לא גרע מצד חוץ דשוקיה ופרסותיה אלא שאין להקל למעשה כיון שכבר הורה זקן ב"י ^{קט}קט ורמ"א מביאו אבל זה נראה להקל אם נמצא על שאר אצבעות של הרגל חוץ מן הגודל עכ"ל. וכן דעת המנחת יעקב ^{קט}קט דלא כש"ך ^{קט}קט בשם הרי"ש ^{קט}קט:

[כז] טהורה. אפילו אין לה כמה לתלות ולא חיישינן שנגעה בידה באותו מקום ונתלכלכו

קמט ראה פס"ד צ"צ סי' קצ סוף סי' (כשעובר מנימור
לבן אחד לנימור לבן שני, ויש בין שניהם כגרים
ועוד). צ"ח אליעזר ח"ו סי' כב. שערי מורה סי' כב ס"ק
הרי. מורה כהלכת פ"ד תע" 9'10.
קנ בהמשך הסעיף.
קנא נה, א (עבד דנגע באותו מקום). רמב"ם פ"ט ה"ח
(בעת ישיבתה). מור. לבוש סי"א.
קנב ובמדרגות אלו שאין רגליהם לישיב כך – ראה פס"ד
צ"צ סי' קנ סי"א (במסורה).
קנג ס"ק יז.
קנד ס"ק י.
קנה שם, ורש"י ד"ה עבד. רמב"ם שם. מור. לבוש שם.
קנו ד"ה לא בכל.
קנז ס"ק יא.
קנח ד"ה לא בכל.
קנט תורת השלמים ס"ק מז.
קס ס"ק יז.
קסא ס"ק ז (שנמסרם לחרמור).

תג. חלכות נדה קצ

[כח] שגזקרה והגביהה רגליה למעלה ממאה בכל מקום שתמצאו אפילו למעלה מהחגור בין מלפניה בין מלאחריה אפילו עברה בשוק של טבחים או נתעסקה [כט] בבתמים. *והוקא בשנמצא על בשרה לבד אבל אם נמצא על בשרה וגם על חלוקה אם עברה בשוק של טבחים או נתעסקה בבתמים תולה בו בין שנמצא למטה מהחגור או שהגביהה רגליה ונמצא למעלה מהחגור (הרמזין והרש"א⁶). בד"א שבשנמצא הכתם על בשרה בלבד אינה תולה בשאין לה לתלות אלא בעסק הכתמים או בשוק של טבחים *אבל אם יש מכה בגופה שיכולה לתלות בה שאפשר שיבא הרם ממנה תולה בה [ז] וטהורה. ואם המכה בכתפה והכתם על יריבה במקום שאי אפשר לבא מהמכה [אז] טמאה.

באר הגולה

אלא דבר שבגופה אפשר שבא הרם משם ולא נע כחלוקה.

לא שם כגמרא.

לב פור וז"ל הרש"א דכין דלא תלין במידי דאתי מעלמא

בדם וטהרה ונגעה בידה במקום זה שנמצא בו הכתם דאין מחזיקים טומאה במקום למקום (רשב"א⁷):

[כח] שגזקרה. פירוש שנתהפכה⁸ ראשה למטה ורגליה למעלה⁹:

[כט] בבתמים. וכל שכן כנמצא למטה מאותו מקום במקום שאפשר שבא מן המקור דאף על גב דלא נזקרה טמאה אפילו עברה בשוק של טבחים או נתעסקה בבתמים שכל שנמצא על בשרה לבד במקום שאפשר לו לבא מגופה אמרין דמגופה אתא ולא מעלמא דאי מעלמא אתא על חלוקה מבעי ליה לאשתכוחי (גמרא¹⁰). ולאו למימרא דאי אפשר לדם של בית מטבחים לבא על בשרה לבד¹¹ דהא אפשר שנקפלו בגדיה וניתו על הכשר ואי נמי מלמטה מבין רגליה ניתו על הכשר וכתנאי¹² לבישה ג' חלוקות הברוקים לה אם יש לה לתלות תולה ואפילו בתחתון כדלקמן סעיף י"ח¹³ ולא אמרין אם איתא דמעלמא אתא אעליון מבעי ליה לאשתכוחי אלא כיון דמגופה קחויא ובגופה לחדר אשתכח ולא בחלוקה רגלים לדבר וחזקה דמגופה אתא (רשב"א¹⁴):

[ז] וטהורה. דהבא ליכא למימר על חלוקה נמי איבעי ליה לאשתכוחי דהא כיון דלא תלין במידי דאתא מעלמא אלא דבר שבגופה אפשר שבא הרם משם ולא נגעה בחלוקה (ב"ב¹⁵):

[אז] טמאה. והוא הרין אם המכה בצדדי הצואר¹⁶ ואחוריה שאז אי אפשר לדם המכה

קסח וס"ק מב.
קסט בתורת הבית הארוך שם (יז, א). ואם אשתכח בשניהם, ראה לקמן ס"ק לה. ולענין תליה במאובות, כשנמצא כתם על בשרה ולא על חלוקה, ראה לעיל ס"ז וס"ק יד.
קע ד"ה ופ"ש במת.
קעא כדלקמן סמ"ז וס"ק לה.

קסב תורת הבית הארוך שער ד (יז, ב), ובקצר שם (פו, ב). מ"ז ס"ק יב. ש"ך ס"ק יז. וראה לעיל א"ח סי' תסו סל"ד, וש"נ.
קסג רמב"ם פ"ח הב"א.
קסד רשב"א בתורת הבית הקצר שם.
קסה ג.
קסו ראה תוס' שם ד"ה על.
קסז נה, רע"ב.

יב *נמצא הכתם על חלוקה למטה מהחגור או *במקום החגור [לב]
 עצמו טמאה. *אפילו נמצא לצד [לג] חוץ. הגה: ואין מילוק בין נמצא
 בחלוק מלפנים או מאחריה לו מן הצדדין מפני שהצדדים חוזרין הנה והנה (ב"י
 בשם הראשון ד"ק צ"ק נעה"י ורשב"א נה"ס). ואם *עברה בשוק של טבחים
 טהורה *אפילו נמצא לצד פנים [לד] ועל בשרה. *ואם נמצא על חלוקה
 בלבד מהחגור ולמעלה טהורה אפילו נזדקרה והגביחה רגליה ואפילו
 לא עברה בשוק של טבחים שאילו בא מן המקור היה נמצא גם [לה]
 על בשרה.

יג *נמצא על [לו] בית יד של חלוקה אם המקום שנמצא בו הדרם בבית

באר הגולה

לג שם במשנה נ"ז ב'.	לו כשיצא קטא שם מג' מחגור ולמטה.
לד הראב"ד בס' בעה"ט דכשרואי שוטה באה לה מקום	לז סוד בשם הרמב"ן.
התורה כנגד בית התורה.	לח כשיצא בתרא שם מחגור ולמעלה.
לה סוד מפני שעשוי להקפל.	לט שם במשנה.

לכא לרגליה מלפניה במקום שיוכל לכא שם מהמקור. אבל אם המכה על צוורה ממש
 אפשר לדרם המכה למפתח בין רגליה כשרואי שוטה ותולה בה (גמרא קע"ב):

[לב] עצמו. פירוש חגור הוא סינר שהנשים חוגרות לצניעות קע"ב והוא כמין מכנסים
 קטנים כדפירש רש"י בבבא קמא דף פ"ב קע"ב וכל שהוא למטה מן החגור פעמים
 שבא כנגד בית התורה קע"ב ואף מקום החגור עצמו כשרואי שוטה מעט בא לו נגר בית
 התורה (ראב"ד קע"ב):

[לג] חוץ. לפי שהוא עשוי להקפל מה שבצד חוץ לפנים (ב"י קע"ב). ואפילו לבשה ג'
 חלוקת זה על זה ונמצא כתם על העליון לבדו אם אין לה כמה לתלות טמאה
 (גמרא קע"ב) דאמרינן שמא נקפל התחתון למטה ונפל הדרם על העליון (ראב"ד קע"ב) וגם
 העליון נקפל צד חוץ לפנים שהבדלים עשויים להקפל:

[לד] ועל בשרה. פירוש מה שנמצא גם על בשרה כיון שנמצא גם על חלוקה ק"ב ליכא
 רגלים לרבר דמנופה אתא ותליא בכל ימדי דאיכא למיתלי כדלעיל ק"ב:

[לה] על בשרה. דכשנזדקרה אי אפשר לדרם למפתח אלא שותת ויורד ונוגע פעמים אף
 בחלוק אבל שלא יגע בבשרה אי אפשר מה שאין כן בהולכת על רגליה הדרם עשוי
 למפתח ופעמים נוסף על חלוקה ולא על בשרה ומשום הכי מטמאים בנמצא על חלוקה
 לחדוד מן החגור ולמטה (רשב"א ק"ב):

[לו] בית יד. שקורין (ארב"ל בלשון אשכנז) ש"ך ק"ב:

קעב נח, א ורש"י ד"ה בצינור. מ"ז ס"ק מג.	קעז ד"ה ומ"ש טמאה.
קעג רשב"א בתורת הבית הקצר שם (טו, ב). ש"ך ס"ק בא.	קעה נח, ב.
קעד ע"א, ד"ה סינר.	קעט שער הבתמים ס"י ג.
קעה רשב"א בתורת הבית הארוך שם (ח, ב). לבוש ס"ב.	קפ ש"ך ס"ק סי. וראה מגילת ספר ס"י ז ס"ק ד.
קעו כבעל הנפש שער הבתמים ס"י ב. לבוש שם. וראה	קפא ס"א וס"ק כמ.
פס"ד צ"צ ס"יב (אפילו בשחייה מרובה). מורה	קפב בתורת הבית הארוך שם. ש"ך ס"ק ב.
בזהב. פ"ג הערה 116.	קפג ס"ק כח. הנהגת פרישת ס"ק כח.

הלכות נדה קצ תה

יד מניע עד בית תורפה טמאה * אפילו אינו יכול ליגע שם אלא אם כן תשחה הרבה ואם אינו יכול ליגע שם כלל * טהורה.

יד *¹⁰⁰ היתה פושטתו ומתכסה בו בלילה בכל מקום שימצא בו טמאה מפני שהוא חוזר חילך וחילך. וכן הרין אם נמצא במעופרת שמכסה ראשה או שחוגרת בו (רמז"ס) *¹⁰¹ ואם קשרה בו ראשה דיטב וכשנעורה גם כן מצאתו קשור יפה אינה חוששת.

מז *¹⁰² שתי נשים שביסו ראשן בחלוק א' שתיהן [ז] טמאות. ואם אחת ביסתה והאחרת לא ביסתה אף על פי ששתיהן לבשו החלוק ונמצא הכתם למעלה מהחגור אותה שביסתה טמאה והאחרת טהורה.

מז *¹⁰³ אם יש לה מכה [ז] בצוארה ונמצא הכתם בחלוק אפילו למטה מהחגור שאי אפשר ליגע שם מהמכה אם פושטתו ומתכסה בו תולה במכתה שאני אומר נתחפך וכו' לו שם.

יז *¹⁰⁴ מצאה כתם [ז] למעלה מהחגור וכתם למטה ממנו ויודעת שלא נזדקקה טהורה שאני אומר כמו שהעליון בא [ז] מעלמא כך בא התחתון. *¹⁰⁵ בד"א בשיש בעליון בגדים ועוד או יותר שודאי מעלמא בא

באר הגולה

מ	טור והרשב"א כמדת הבית.	מג	ובני יוחס.
* (וב' הרשב"א ואין חוששין שזא נענה בבית התורפה ולאח"כ הביאתו שם דלא מחזיקין טמאה ממקום למקום שם בגמ' דף ג"ח ע"א)		מד	טור וכו"כ הרשב"א וכ"ש הוא כיון דכתמים דרבנן ותולין בהן לחלק.
מא	שם במשנה.	מה	ברייטא שם דג"ס ע"א ובפ' התוס' ודרא"ש שם.
מב	ב"י לדברי הרשב"א.	מו	שם בתוס'.

[ז] טמאות. שכיון שאי אפשר לטהר שתיהן טמאות¹⁰⁶ בדלקמן סעיף מ"ג¹⁰⁷ ע"ש:

[ז] בצוארה. היינו בצדדי הצואר שאז אי אפשר ליגע דם המכה במקום שיכול לבא מהמקור בדלעיל¹⁰⁸ (ש"ך¹⁰⁹):

[ז] למעלה מהחגור. ואינה יודעת דבר שתתלה בו שלא עברה בשוק של מבחים ולא נתעסקה בכתמים:

[ז] מעלמא. בלא דעתה כך בא התחתון בלא דעתה. והוא שב' הכתמים הן ממיין אחד שחור או אדום דאמרינן שבפעם אחת נתלבדך חלוקה למעלה ולמטה בלא דעתה אבל אם האחד אדום ואחד שחור לא תלינן התחתון בעליון לקולא דאם כן אשה שנמצא עליה שום לכלוך על חלוקה לא יטמא בה שום כתם דנימא דכי היכי דבא עליה לכלוך זה בלא דעתה הכי נמי בא עליה הכתם בלא ידיעתה עכ"ל הרא"ש¹¹⁰:

קמ	תורת השלמים ס"ק ב.	קמ	ס"ק כט.
קפא	ס"ק פרי.	קפב	פ"ח ס"ה. וראה גם לבוש ס"י. ש"ך ס"ק ל.
קפב	ס"ק לא.		

הלכות נדה קצ

תו

שהרי אין לתלותו בכנה אבל אם אין בו כגרים ועוד אין תולין אותו מעלמא דשמא דם כנה הוא ואם יש בתחתון כגרים ועוד שאין לתלות בכנה * שמאח.

יח ^{יז} כיון שכתמים דרבנן מקילין בהם ותולה בכל דבר שיכולה לתלות. כיצד שחמה בהמה חיה או עוף או נתעסקה בכתמים אי ישבה בצד המתעסקים בהם או ^{יח} שעברה בשוק של ^[א] מבחים ונמצא דם בכנניה תולה בה וטהורה. ^{יט} אפילו לובשת ג' חלוקים זה על זה ונמצא אפילו ^[ב] בתחתון טהורה. אבל יאם נמצא על בשרה אינה תולה אלא א"כ יש לה מכה בנופה או תולה בה אפילו על בשרה אם הוא במקום שאפשר לדם לנטף משם. ^כ ואפילו נתרפאה אם אפשר לה להתגלע ולהוציא דם ע"י חיכוך תולה בה ואע"פ שעבשיו עלה עליה קרום ואינה ^[ג] מטפמפת (רש"י וסמ"ג וסמ"ג).

יט ^כ כשם שתולה בה כך תולה בכנה ובבעלה אם נתעסקו בכתמים או אם יש בהם ^[ד] מכה לפי שדרבנן ליגע בה. ^{כא} אבל אם היו עסוקים בהם ולא נמצא בהם דם ^[ה] אינה תולה בהם ^{כב} אא"כ היו

באר הגולה

* (ואם כתם תעלין אדום ותחתון שחור או איפכא עיין ג ציטונו לעיל בסעף י"א.
למן סעף כ"ב).
נא שם במשנה.
נב שם במשנה ובפ' הרמב"ם בפ"ט מה"כ ה' כ"ד וכן פ' הרשב"א וכו"כ המור.
נא פור בשם הרמב"ן וכו"כ ה"ה שם בשמו.
נד כ"י.
מז משנה שם ד"ה ע"ב.
מח ברייתא שם.
מט שם דאמרינן שאם ניתו מלמטה מבין הנליה או שנקפלו בגדיה וניתו על התחתון.

[א] טבחים. ספק ניתו עליה ספק לא ניתו ^{קפז}:

[ב] בתחתון טהורה. כי אפשר שנקפלו בגדיה וניתו על התחתון או מלמטה מבין רגליה ניתו עליה כדלעיל ^{קצ}:

[ג] מטפמפת. דאמרינן שאם נגעה שלא מדעתה ^{קצא} על ידי חיכוך וכיוצא בזה ^{קצב} (עיין ספר התרומה ^{קצג}):

[ד] מכה. שהיא יכולה להתגלע ולהוציא דם על ידי חיכוך (רש"י א"א ^{קצד}):

[ה] אינה תולה בהם, והוא שלא נודע כודאי שנמצא בהם דם אחר שהיו עסוקים בהם אבל אם נודע שהיה נמצא בהם דם אף על פי שעבשיו אין בהם דם תלינן שבשעה שנגעו באשה היה בהם דם (ב"ח ^{קצה} ש"ך ^{קצו}):

קפט ברייתא נה, ב. משא"כ בספק עברה, כדלקמן סכ"ב.
וראה לקמן ס"ק עב.
קצ ס"ק כב, וש"נ.
קצא רשב"א בחורב תבית האיקר שער ד (כא, סע"ב).
מדרכי שבוטות רבנו תשלח (א, ג). מנ"ל לאוין קיא
(ל, א). כ"י ד"ה ומ"ש ואפילו אם נתרפאה לכוש ס"ה.
קצב ראה גם לעיל ס' קפ"ק כג (ד"ה ולא עוד), וס' קפ"ק

קפח ס"ק כב.
קצג ס' צב.
קצד שם. מודרכי שם. וראה לעיל שם וס' קפח ס"ק כב במגמר (בדיוע שיכולה להוציא דם).
קצה ד"ה וכתב הרמב"ן.
קצו ס"ק לג.

הלכות נדה קצ

תו

עסוקים בדבר שדרכו לינתו כגון שחוטת וכו' צא בה. הגה: וה"ה אם שכנה נמטה עם נשים שיש להם מכות גופן מולה כהן כמו צננה וצנעלה (מרדכי הלכות נדה וצערי דורא).

ב"מי שרגיל לצאת ממנו דם דרך פי האמה ובשעת תשמיש נמצא בעד (נח) האשה דם תולה (נח) בבעלה.

כא"דוכא דאישתבה בתם בשיפולה מאחורה ומכה איכא מקמא תליא בה דאפשר אדיתבה הך דבתרא אתא לקמה ונשפה בה מהחויא מכה.

כב"ספק אם עברה בשוק של טבחים או אם ישבה בצד המתעסקים בבתמים אינה תולה בהם. כ"כמה דברים אמורים בעיר שהטבחים או המתעסקים בבתמים יושבים במקום ידוע אבל אם דרכם להתעסק כאן וכאן תולין אפילו מספק שמא נתעסקו במקום שעברה ולא הרגישה. בג"נתעסקה בדבר אדום ונמצא עליה בתם שחור או איפכא אין תולין בו. כמה דברים אמורים אדום בשחור ושחור באדום אבל אדום באדום ושחור בשחור אפילו אם אינו ניכר (נח) ממש שרומה לו תולה בו כגון שנתעסקה במי תלתן או במי בשר או בקילור אדום קצת תולה בו האדום.

כד"נתעסקה בתרנגולת תולה בו אדום ושחור וברכומי לפי שדם שחיטתה אדום ודם איבריה שחור ודם בני מעיה ברכומי.

באר הגולה

נה דרשב"א בתשובותיו.	בה הורדים וכו' שם.
נו הראב"ד בספר בעלי הנפש.	נס ברייתא שם ת"ס ע"א.
נז ברייתא שם ד"ח ע"ב.	ס ברייתא שם נ"ח ע"ב מעשה דר"מ ורבי.
נח מור בשם (דרשב"א) [דרשב"א] מהא דרב אשי עיר שיש	סא מסקנת הגמ' שם ד"ס ע"א אליבא דרבא.

[מח] האשה, וכל שכן אם נמצא על עד שלו¹⁰⁰:

[מח] בבעלה, אף על גב דבבדיקה איכא חששא דאורייתא כדלעיל סי' קפ"ג¹⁰¹ מכל מקום כיון דאיכא ודאי מכה בבעל שהיא מוציאה דם ומצאה בשעת תשמיש תולה בה כמו שתולה במכחה המוציאה דם כדלעיל סי' קפ"ז¹⁰² (רשב"א סי' ב"י רא'):
[מח] ממש, כלומר דאיכא ספק אם דומה לו אבל אם ברור לנו שאינו דומה לו הוי ליה באדום ושחור ואין תולין (ב"ח ד):

ר שם.
רא סוף דמ"י. וראה שו"ת צ"צ יו"ד סי' קיז אות ג.
רב ד"ה ומ"ש אפילו אינו ניכר. וראה, גם לקמן סי"ל.

קצא בשו"ת הרשב"א ח"ז סי' קסא (מקור הדין): בעיר האיש והאשה, ובש"ע נזכר רק על שלת.
קצח סי"ק ג ובק"א סי"ק א.
קצט סעיף ה.

כה²⁰ שתי נשים שנתעסקו בצפור אחד שאין בו דם אלא כסלע ונמצא על כל אחת כסלע שתדון [מט] טמאות.

כו²¹ נתעסקה בדם שאי אפשר שיהיה ממנו כתם אלא כגרים ונמצא עליה בשני גרסין חרי זו תולה בגרים בדם שנתעסקה בו וכגרים במאבולת (פירוט דס לניה).²² אבל אם נמצא הכתם ויותר מבשני גרסין [נ] טמאה, הגה: ויש מהממירין ומטמאין [נ] כלל זה (הלא"ש והטור). ומכל מקום נראה דיש לסמוך אמקילין דנכתמים שומעין להקל.

כז²³ נתעסקה בפחות מבגרים ונמצא עליה בגרים ועוד מהורה שאני אומר כתם זה מעסק הכתמים הוא וכבר היה שם דם מאבולת שנצטרף אליו עד שחזר ליותר מבגרים.²⁴ וכן אם נתעסקה בפחות מבגרים

באר הגולה

סב ברייתא שם דנ"ח ע"ב. סה מור בשם הרשב"א מזה דצינתי כסעף דלעיל.
סג הרשב"א בתורת הבית מבעיא דר' ירמיה שם דנ"ט ע"א. סז שם בשם הרמב"ן מזה דצינתי לעיל מפעמא דאמר'
ולא נפשטא ופסקיה הרמב"ן והרשב"א לקולא מפעם שקול דם העסק שדי בי מצעי זיל הבא ליכא שיעורא וזיל שכתב הרמ"א ברנ"ה.
סד שם בברייתא.

[מט] טמאות, ולא תלינן כחצי סלע ככל אחת בדם צפור וכחצי בדם מאבולת שאין תולין במאבולת אלא בגרים וכחצי סלע הוא יותר מבגרים²⁵ (דרישה ד).

והוא שבאו שתיהן לשאול בבת אחת או שבאה אחת מהן לשאול עליה ועל חברתה שאי אפשר לטהר שתיהן בבת אחת מושום דמחזי כשיקרא (עיין ר"ן פרק ב' דכתובות²⁶) שהרי אחת מהן אין לה במה לתלות וממאה היא. אבל אם באו בזה אחר זה שתיהן מהורות שכל אחת מהן בפני עצמה יש לטהרה מספק ולתלות בדם צפור²⁷ (ב"ח נקודות הכסף²⁸). עיין ברחי ופלתיד²⁹ דלא כמ"ז³⁰). ועיין מ"ש לקמן סעיף מ"ג דא:

[נ] טמאה, ולא אמרינן שקול דם צפור שנתעסקה בו ושדי בי מצעי וזיל הבא ליכא שיעורא וזיל הבא ליכא שיעורא³¹ (גמרא ד).

[נא] בכל זה, אפילו נתעסקה כגרים ונמצא עליה בגרים ועוד ממאה לסכרא וז"ל דלא מקילין כולי האי למתלי במאבולת ובדם צפור שנתעסקה בו ודארתמי תרווייהו בהדרי ונעשו כתם אחד (גמרא ד³²):

רג כדלעיל ס"ק יג.

רד ס"ק יג.

רה (יא, ב) ד"ה אם.

רו ראה לקמן ס"ק פו (כל שכן כשאחת באה לישאל ואחת אינה באה מכלל). לעיל א"ח סי' תל"ט ס"ה.

רז ד"ה שתי נשים.

רח לש"ז ס"ק יז.

רט ס"ק יג.

רי ס"ק יז.

ריא ס"ק פה.

ריב כיון שתולין כל צד במאבולת אחרת.

ריג נ"ג, א.

ריד בעיא דרבי ירמיה דלא איפשטא בגמרא שם. ר"ש

פ"ח סי' ח ופזר. ש"ך ס"ק לה.

רטו שם.

הלכות נדה קצ

תמ

ונמצא עליה ^[נב] בשני גריסין טהורה. הגה: ויש מממירין ^[נג] ומטמאין. ומכל מקום אם נתעסקה בדם ואינה יודעת בכמה אזלינן לקולא ואמרין שהיה בדם כשיעור ^[נד] הכתם (בית יוסף וכן כתב הרשב"א ורמ"א וטור ונל"מ כתב דעת הרב דהכלא מממירין כ"ע וכמ"ש בס"ק ל"ז).

בח ^ט האשה שמצאה על חלוקה בשני גריסין וכינה מעוכה בו טהורה. שהגרים הא' ודאי מכינה המעוכה בו והגרים השני אנו תולין אותו בכינה אחרת כיון שאין בו בגדים ועוד.

במ ^{טז} הרגה פשפש שאנו תולין בו עד בתורמוס חזר בתורמוס לשיעור הגרים לכל הדינים ^[נה] שאמרנו.

באר הגולה

סז כריתא שם דנ"ט ע"א וכרבי ינאי הרמב"ן והרשב"א וכו' כתב הרא"ש שהוא תרין ב' גריסים. הרא"ש אע"ג דבכריתא איתא נמצא עליה בגדים ועוד סח טור וכו' הרשב"א בתורת הבית ופשוט הוא.

[נב] כב' גריסין טהורה. כן הוא גירסת הב"י ^{סז} בטור בשם הרמב"ן ופירש הב"י המעט משום דאמרין שקול דם צפור שנתעסקה בו ושדי בי מצעי חיל הכא ליכא שיעורא חיל הכא ליכא שיעורא ונרחק לחלק בין נמצא עליה כב' גריסין דאמרין הכי ובין נמצא עליה כב' גריסין ועוד דלא אמרין הכי בדלעיל סעיף ב' ^{סז}. וגירסא משובשת מדרמנה לו וגירסא האמיתית בטור בשם הרמב"ן אם נתעסקה בכגרים ונמצא עליה כב' גריסין טהורה והיינו מה שכתב השלחן ערוך סעיף כ"ו ^{סז} (פרישה ^{סז} ב"ה ^{סז} ט"ז וכו' ש"ך ^{סז} וכו') וכן הוא בהרי"א בהלכות נדה להרמב"ן פ"ד הלכה כ"ב ע"ש:

[נג] ומטמאין. בנמצא עליה כב' גריסין דלא אמרין שקול דם צפור כו' וכן עיקר בדלעיל ^{סז}:

[נד] הכתם. דכתמים דרבנן והולכים בהם להקל ^(רשב"א ^{סז}):

[נה] שאמרנו. שאם נתעסקה בדם צפור כסלע תולה כתם גדול כסלע ותורמוס. ואם מצאה מאכלת מעוכה תולה כתם גדול בתורמוס וגרים.

אבל אם לא מצאה מאכלת מעוכה על הכתם אף על פי שהרגה מאכלת אין תולין כתם גדול בתורמוס וגרים. וכן אם הרגה ב' ג' פשפשין אין תולין יותר מבתורמוס אחד. וכן אם הרגה מאכלת הרבה אין תולין יותר מכגרים אחד. לפי שכוין שנתנו חכמים ^{סז} שיעור בתורמוס לפשפש ^{סז} וגרים למאכלת ^{סז} לא פלוג רבנן בשיעורין בין רב למעט ^{סז} שאפילו הרגה מאכלת גדולה ביותר או מאכלות הרבה או פשפש גדול ביותר או פשפשין הרבה שיעור אחד לכולן שמדת חכמים כך הוא ^{סז} ליתן קצבה לדבריהם ושיעור אחד שעליו אין להוסיף ונמנו אין לגרוע לעולם.

סז ד"ה ונ"ש והרמב"ן מודה (בנתעסקה בפתות מכגרים ונמצא עליה ב' גריסין).

יז וס"ק ג.

יח הדישה ס"ק ד.

יט ד"ה ונ"ש והרמב"ן.

כ ס"ק ה.

כא ס"ק לו.

רבב ס"ק נב (שניסין זו היא עיקר).

רבג תורת הבית האריך שער ד (כב, א).

רבד נדה נה, ב.

רבה ר"ע בר יצחק שם בדעת רבנן.

רבו רבי חנינא בן אפנטינום שם.

רבז רא"ש פ"ה ס"ו ג.

רבח ראה ר"ה יג, א. כתובת ק', א. מנחות ק', ב.

ל' אינה צריכה להקיק (פי' ענין הקפה הוא לדמות דבר לדבר) הכתם לדבר שהיה תולה בו אלא תולה [נז] מן הסתם עד שתדע שזה שחור וזה אדום.

ל' מצאה כתם ואין לה במה לתלות והדבר מסופק אם הוא דם או צבע מעברת עליו ז' סמנים אם עמד בעינו דרי זה צבע ומהורה ואם אינה מעברת עליו טמאה [נז] מספק, י' ועבשו אין לנו העברת ז' סמנים מפני שאין אנו בקיאים בקצת [נז] משמוחם.

לב' האשה שדיתה עוסקת במלאכתה ונמצא דם במקום שעברה על דבר שהיה בדוק לה מתחילה הגם: והוא מקנל טומאה (ד"ע ד"מ וכו"ה נדל"ס פרק האשה ורש"א סוף שער ד' ומוספוס [נדה] ריש דף נ"ח) תחזור

באר הגולה

ס' שם בשם הרמב"ן וכו' הרשב"א בת"ח ממשנה רא"ל ד"ע שמא יכולה להגליע וכו' ומהרה שם ד"ח ע"ב ולא הצריכה להביא בהרבה לפני ולפני דמכה ולדושיא דם. ע' משנה דף ס"א וכו'.

מה שאין בן ברם צפור וכיוצא בו שתולין בו כשיעור שיוכל דמו להתפשט לפי ראות עינים ולא למדת חכמים ושיעורן כלל מוסיפין שיעור זה על כגרים של שיעור חכמים ותולין יותר מכגרים כשיעור זה שיוכל דם הזה להתפשט שאין בשיעור הזה משום מוסיף על שיעורי חכמים ומדתם מאחר ששיעור זה אינו משיעורי חכמים ומדתם כלל אלא לפי ראות עינינו. והוא הדין אם הרגה הרבה מאכולות או פשפשים עד שלפי ראות עינים יוכל הדם להתפשט הרבה יותר משיעור שנתנו חכמים תולה בהן כפי מה שהרגה מידי דהוה אשוק של מבחים ונתעסקה בכתמים (תוס' יכ"ט):

[נז] מן הסתם. שהכתמים דרבנן הם ולא אמרו בדבר להחמיר אלא להקל (רשב"א יכ"ט): [נז] מוספק. שאין זה ספק של דבריהם שהולכין בו להקל שהרי כבר אנו יכולין לעמוד על עיקרו של דבר בבדיקה (מנחת יעקב יכ"ט). ולא דמי לדלעיל סעיף ל' שאין צריך להקיק הכתם דהתם כיון שיש דבר לתלות בו עדיף מספק זה דשמא צבע הוא (מנחת יעקב יכ"ט): [נח] משמוחם. והוי ליה כספק הבא מחסרון ידיעה דלא מקרי ספק^{יכ"ט} משום דאם זה אינו בקי ומכיר אחר יכיר כדלקמן סעיף מ"י^{יכ"ט} והבא נמי לא מהני לעשות ספק מאחר שיוכל להתברר על ידי בקיאים המכירים בו סמנים (מנחת יעקב יכ"ט):

הלכה לו.

רלב' תורת השלמים שם.

רלג' ראה לעיל אי"ח ס' רסא סוף ס"א, ושי"נ.

רלד' וס"ק צ', ושי"נ.

רלה' תורת השלמים ס"ק ל'. וראה גם לבוש ס"א.

רכט' נה, ב ד"ה וכו' רבינו. וראה פס"ד צ"צ ס' קצ סוף סכ"ט (ביאור תוס' רבינו). מראה איש מוס"י יב. קובץ

שעורי תורה א' ע' קבר.

רל' תורת הבית הראשון שער ד' (מ, א). וראה ס"ק בא.

רלא' תורת השלמים ס"ק כמ, בשם המגיד משנה פרק ט

תוא חלכות נדה קצ

להתעסק כמו [טז] שעשתה אם יודמן שתעבור על המקום שנמצא בו [טז] הדם ממאה. ואם לאו מהורה.

לג' שהאשה שבדקה עצמה בעד (פירוש סמרטוט מענין וכנגד עדים כל דקומינו יעשים סד ה) הבדוק לה ונמצא עליו אפילו טיפה בחרדל בין עגול בין משוך ממאה. והלא עוד אלא אפילו נמצא על הבתם מאבולת [כז] מעובה ממאה. וכן הדין בשבדקה בו והניחתו [כז] בקופסא ואחר שעה בדקה אותו ומצאה עליו דם כל שהוא בין משוך בין עגול ממאה.

לד' שבדקה עצמה בעד הבדוק לה והניחתו תחת הכר או תחת [כז] הכסת ולמחר נמצא עליו דם אם [כז] משוך ממאה שחוקתו מחקינתו.

באר הגולה

עג משנה שם דף י"ד ע"א ובבביתא שם. עד צינתו לעיל כפי קפ"ג. עז ממשנה שם דנ"ח ע"ב ובר"א בר ר' זקוק. עה כענין דר' ור'א שם בלשונא קמא.

[טז] שעשתה. עד עכשו שהלכה ושב (רש"י [טז]):

[טז] הדם. פירוש שמקום שבין רגליה יודמן שם במקום הדם ממאה [כז]. ובדקה זו לחומרא דמתקמא מהורה היא דהא לא על בשרה ולא על חלוקה אשתכח ודא דאצרכיה לעבור שם ואם יודמן בין רגליה במקום הדם מטמאין לה חומרא היא (גמרא [כז]):

[כז] מעובה. אין אומרים דם זה ממאבולת המעובה שער זה מעכה באותו מקום לפי שאותו מקום בדוק הוא אצל מאבולת (גמרא [כז]) ובדאי מעלמא אתאי מאבולת זו על העד והיתה מעובה כבר קודם שנפלה עליו (פרישה [כז]) ודם זה אינו אלא מאותו מקום והלכך ממאה מדאורייתא (משנה [כז]):

[כז] בקופסא. מקום שאין לתלות במאבולת (רבינו ירוחם [כז] ב"ר [כז]) והוא הדין אם לא הניחתו בקופסא אלא במקום מגולה כל שאין לתלות במאבולת ולא דם אחר כדלקמן סעיף ל"ח (ב"ר [כז]) ולא נקט קופסא אלא לאפוקי תחת הכר [כז] דלקמן סעיף ל"ד:

[כז] הכסת. הבא מידי כבודקת עצמה בלילה לפני התשמיש או אחריו במסתה ולמחר תבדוק העד כדלעיל סי' קפ"ז [כז] ובלילה מניחתו תחת הכר או תחת הכסת או תחת יריכה כדלקמן סעיף ל"ה:

[כז] משוך ממאה. בכל שהוא [כז] ואין אומרים בזה דם מאבולת הוא שנהרגה תחת הכר

רמב"ם נ"ח א ד"ה תיול. רמב"ם ד"ה ומו"ש רמב"ם ומו"ש מ"ו ס"ק כא. וראה גם רמב"ם ס"ק עא (במוסרי ד"ה וכו' התוס') בשם התוס' / רמב"ם מ"ו שם. רמב"ם ברי"א ובס"ק ג. רמב"ם נגזר, א ברעת רבי אליעזר בריי צדוק. רשכ"א ברת הבית הקצר שער ד' (ח, א). רמב"ם פ"ח סי' ח. מור ולבוש סל"ה. רמב"ם נ"ח א ד"ה תיול. רמב"ם ד"ה ומו"ש רמב"ם ומו"ש מ"ו ס"ק כא. וראה גם רמב"ם ס"ק עא (במוסרי ד"ה וכו' התוס') בשם התוס' / רמב"ם מ"ו שם. רמב"ם ברי"א ובס"ק ג. רמב"ם נגזר, א ברעת רבי אליעזר בריי צדוק. רשכ"א ברת הבית הקצר שער ד' (ח, א). רמב"ם פ"ח סי' ח. מור ולבוש סל"ה. רמב"ם נ"ח א ד"ה תיול. רמב"ם ד"ה ומו"ש רמב"ם ומו"ש מ"ו ס"ק כא. וראה גם רמב"ם ס"ק עא (במוסרי ד"ה וכו' התוס') בשם התוס' / רמב"ם מ"ו שם. רמב"ם ברי"א ובס"ק ג. רמב"ם נגזר, א ברעת רבי אליעזר בריי צדוק. רשכ"א ברת הבית הקצר שער ד' (ח, א). רמב"ם פ"ח סי' ח. מור ולבוש סל"ה.

ואם עגול¹⁰⁰ יוצאין בו כגרים ועוד מהורה שאין זה אלא דם מאכלות שנחמרה תחת¹⁰¹ הבר. הגם: והוא הדין אם הוא יומר מנגים ויש מקום למלות זו (צ"י) כמו שנתבאר לעיל בלחז דבר תלין¹⁰² כחם.

באר הגולה

ע"ה דרא"ש שם.

ואף על פי שהמאכלות מצויה שם¹⁰³ וזה חומר בעד מבחלוק¹⁰⁴ שהבתם הנמצא בחלוק אף על פי שהוא בדוק בין עגול בין משוך¹⁰⁵ תולין אותו בדם מאכלות עד שיהא בו כגרים ועוד (רשב"א¹⁰⁶ ספר התרומה¹⁰⁷ סמ"ג¹⁰⁸):

[סח] הבר. דחוקה אם היה דם קינוח משוך היה (רשב"א¹⁰⁹) ולפי זה אף שהרגישה אמרינן הרגשת עד הוא כדאיתא בגמרא¹¹⁰. אבל הבי"ד¹¹¹ כתב הטעם דכיון שלא הרגישה רגלים לדבר שלא בא מגופה ולפיכך תולין כמה שאפשר לתלות הלכך פחות מכגרים ועוד תולין בדם מאכלות כל שנתנו תחת הבר או מחתו בידיה דלקמן סעיף ל"א¹¹²]. אבל כשהוא כגרים ועוד דנפק ליה מחשש דם מאכלות כיון שקנחה בו אמרינן ודאי מגופה שקנחה בו הוי וטמאה טומאת נדה שהיא מדאורייתא¹¹³ ולא טומאת כתמים שהיא מדרבנן וטומאת ספק בלבד דאימא מעלמא אתא כדלעיל¹¹⁴:

[סח] כחם. כגון שנתעסקה במיני דמים סמוך למקום שהעד היה שם¹¹⁵ וכל כהאי גוונא¹¹⁶ בענין שתולין בכתמים שבחלוקה¹¹⁷ תולין גם כן בעד אף שהיה בדוק לה דרגלים לדבר הואיל ולא הרגישה¹¹⁸ וחוקה אם היה דם קינוח משוך היה¹¹⁹. וכתב המ"ד¹²⁰ מבאן נ"ל דאשה שהיא רגילה להוציא דם מבית הריעי על ידי איזה סבה ובדקה עצמה אפילו בעד הבדוק ובשעת הבדיקה ננעה גם שם דתולה בה שלא בשעת וסתה כיון שלא הרגישה בדם מן המקור ולא עוד אלא דכאן אפילו משוך מהור כיון שעששה בקינוח ממקום מהור וכל שכן הוא דהוה כמו מכה באותו מקום דלעיל¹²¹ סי' קפ"ד¹²² עכ"ל:

ואיכא למיתלי שלא בא דם מגופה תלין, ולא אמרינן דהרגישה וכסמריה הרגשת עד הוא אלא היכא דליכא למיתלי כמדיד אחריתא. ודאית שו"ת צ"צ י"ד סי' קנא אות א. פס"ד צ"צ סי' קנא אות ז. שארית יהודה תוספות סי' ז. כדלקמן סי' סח (בפחות בירכת, לדעה דא", ש"ג. רנח סי' א. רנט ב"י שם.

רס ראה שו"ת רבנו סי' יט, שבקרישין תולין גם בקרישין העולים מהכתים שעל השערות הסמוכות לבית ורחם או מבקנים שבעור.

רסא כדלעיל סי' ח.

רסב כמסעם הבי"ד דלעיל סי' סח.

רסג כמסעם הרשב"א דלעיל ריש סי' סח.

רסד שו"ת צ"צ סי' קלה אות ב. מהרה כחלבה פ"ב הערה

11. רסה סעיף ה.

רמח כדלקמן סי' סט, וש"נ.

רמט גביא שם, ושי"י ד"ה אבל ככתם. וראה גם לקמן סי' סח (לענין יותר מכגרים), וסי' סט (לענין על בשרה), וסי' ע (לענין דבר שאינו מקבל טומאה).

רנ ראה השעם לקמן סי' ע.

רנא תורת הבית הקצר שער ד (ה', א).

רנב סי' צב.

רנג לאוין קא (ל', א), שו"ת סי' סב.

רנד תורת הבית הקצר שער ד (ז', א), בלוש סל"ד. וכ"ה בישי"ו, ג, ד"ה עגול.

רנה ג, ב. וכן פירש בדבריו לעיל סי' קפו קו"א סי' י (ד"ה ונ"ש בתורת הבית וד"ה ותרשב"א). אלא

שעוד כתב שם לפירש דבריו באופן אחר. וראה שו"ת צ"צ י"ד סי' צה אות ב. שו"ת צ"צ י"ד סי' קנא אות ב.

רנו ד"ה ומכל מקום נראה. ונתבאר לעיל בקו"א שם (ד"ה ונ"ש בתורת הבית). וכ"ה לקמן סי' סו, ולעיל סי' קפ.

סוף סי' ג, וסי' קפו סי' לג (שהבי"ד והרמ"א סי' כדעת הרמב"ם שהוקד דם שבא בהרגשה וכשלא הרגישה

הלכות נדה קצ

ל'ה^ט בדקה עצמה בעד הברזק ל'ה ומחתו [טז] בירכה ולמחר נמצא עליו דם אם מושך טמאה אפילו בבל שהוא ואם עגול טהורה אם אין בו כגרים [טז] ועוד. ^אויש אומרים שאף עגול טמא [טז] בבל שהוא. סגס: וכן עיקר.

ל'ז^ט בדקה עצמה בעד שאינו בדוק ל'ה אפילו הניחתו שמור בתיבתה

באר הגולה

עט מומרא דרב וממרא דשמואל שם יד' ע"א ובגדסת ר"ח הרמב"ם שם וז' ה"ה שברכיו רבנו ראוי לרחמיו וז' ב' המור בשם הרא"ש.
פ ברייתא שם יד' ע"א וע"כ וכרכי, הרמב"ם שם וז' ב' המור בשם אביו הרא"ש.

[טז] ביריכה. מבחין מקום שאין דם המקור יכול ליפול שם (תוס' יט):

[טז] ועוד. דתלינן במאבול שנתמעכה על ירכה תחת העד^ט מטעמא דלעיל סעיף ל'ד^ט. אבל כשהוא כגרים ועוד שאי אפשר לתלותו במאבול או במשך שחוקתו מהקינות טמאה טומאת נדה^ט ולא טומאת ספק דלא מספקין למימר דילמא מעלמא אתא הרים על ירכה ומורכה בא על העד אפילו אם נמצא דם גם על ירכה אלא אמרין דמהעד הומוה הרים על ירכה (תוס' עד לפירוש רש"י דנא):

[טז] ככל שהוא. טומאת נדה^ט דלא תלינן במאבול בירכה שאין המאבול מצויה על בשרה כמו תחת הכר ותחת הכסת^ט. ואף לסברא הראשונה דלעיל סעיף ו' עד דבכתם שעל בשרה נמי תלינן במאבול מכל מקום בעד שבדקה בו^ט לא תלינן במאבול שעל בשרה שאין המאבול מצויה על בשרה כל כך כמו על בגדיה וכרים וכסתות שכמתתה שאין לך כל מטה ומטה שאין בה כמה טיפי מאבול כדלעיל^ט. ופסק הב"ק^ט כיש אומרים אלו (ש"ך יט).

והיינו אפילו כשנמצא דם גם על ירכה במקום שהוטח העד ואפילו הכי לא תלינן ליש אומרים אלו במאבול שנתמעכה שם. אבל אם לא נמצא על ירכה כלום לכולי עלמא לא תלינן במאבול דאי הכי על ירכה נמי איבעיא ל'ה לאשתכחו (ר"ן יט). וכן דעת התוס' יט דו"ק):

רס תוס' יד, א ד"ה ומחתו. וז"ל לקמן ריש ס"ק עג. וראה חידושי צ"צ קפ, א.

רסז לבוש סליה. מ"ז ס"ק דר. וראה לקמן סוף ס"ק מט דהיינו דוקא שנמצא דם גם על ירכה.

רסח ס"ק סה (דהיינו או מנעם המובא מדרש"ב א או מהפעם המובא מרב"י).

רסט רב ושמואל יד, א. כפירוש התוס' שם ד"ה למחר דמחוי כגרים ועד. וז"ל לעיל ס"ק סה (בתנחה

תחת הכר).
ער שם ד"ה ולמחר.

רעא שם ד"ה טמאה נדה.

ערב רב ושמואל ד, א (ומפרשת דעה זו דמחוי אף כעגול בבל שהוא).

רעג ש"ך ס"ק מג.

עדר ראה לעיל סוף ס"ק ד דהשתת הב"ח להקל שם. וכאן פסק בדעת רב' לצנא, כדלקמן.

ערה ראה לבוש סליה.

רעז ס"ק די.

רעז ד"ה ונ"ש ואדוני אבי הרא"ש. ובדפוסים הראשונים כן הוא בתורת רמ"א (וכן עיקר). וז"ל בש"ע השלם.

רעח ס"ק מג.

רעט יד, א ד"ה בדקה. רמב"ן שם. מ"ז ס"ק דר.

רפ ד"ה ולמחר (שנא דם העד עצמו בא מרס ירכה). וכן הוכיח בסדרי מורה ס"ק פ. וראה חידושי צ"צ קפ, ב.

ובעד שאינו בדוק, וכן בלא נמצא על הכר והכסת, ראה לקמן ס"ק עג. ברי השלחן ביארים ד"ה טהורה.

הלכות נדה קצ

תיד

ומצאה עליו דם הגס: אינה טמאה הגס: אלא אם יש בו בגרים [ט] ועוד.

[ט] ועוד. בין עגול בין משוך^{רפא} כרין שאר כתמים שאפילו משוך תולין במאכולת עד בגרים ועוד^{רפב} לפי שאף זו אינה טמאה אפילו בבגרים ועוד אלא מומאם כתמים ולא מומאם נדה הואיל ולא היה העד בדוק ושמא היה עליו דם זה מקודם לכן^{רפג} (ראב"ד רמב"ן).

(ומכל מקום אין לו דין כתם לגמרי כגון לטהר בדבר שאינו מקבל מומאם כרין כתמים שלא נזרו על דבר שאינו מקבל מומאם^{רפד} אלא לענין משוך וכיוצא בזה דתלינן להקל בכל מאי דתלינן בכתם אבל כשאין דבר לתלות בו והוא טמא מדרבנן משום שמה מגופה הוא^{רפה} איכא איסורא דאורייתא אם היא מגופה דמסתמא ארגישה וכסבורה הרגשת עד הוא כדלעיל סי' קפ"ג^{רפי} שחזקת הדם שבא בהרגשה הלכך נזרו בזה אף בדבר שאינו מקבל מומאם^{רפז}).

ורין זה הוא מחלוקת בברייתא^{רפז} דתניא בדקה בעד שאינו בדוק לה והניחתו בקופסא ולמחר מצאה עליו דם רבי מטמא משום נדה ורבי חייא מטמא משום כתם ורבי יוסי מטמא לגמרי ופסקי הרמב"ם^{רפז} והרא"ש^{רפז} כרבי חייא וכן פסקו המור ושולחן ערוך^{רפז}.

(אבל הרמב"ם^{רפז} פסק כרבי דבבגרים ועוד מומאם נדה משום דרואי מגופה אתא ביון דנפק מחשש דם מאכולת^{רפז} ולא תלינן בדם דמעלמא מאחר שאשה רוב דמים מצויים בה והוא בדקה עצמה גללים לדבר^{רפז} וידיים מוכיחות ניהו^{רפז}. וכיון דטמא נדה בעד שאינו בדוק כבעד בדוק אין להקל בו במשך אפילו כפחות מבגרים כמו שהקילו בכתמים אלא כל שהוא משוך טמא בכל שהוא משום נדה שמשכחתו מוכחת עליו שהוא מהקנינו^{רפז} ולא מדם מאכולת כמו ששנינו^{רפז} בעד הבדוק שנתנו תחת הכר ותחת הכסת דלעיל^{רפז} (ו"ה^{רפז} וכ"מ ברשב"א"ו). ואף שאין לזוז מפסק השלחן ערוך מכל מקום בעל נפש יחמיר לעצמו^{רפז} בספק איסור כרת לצאת לכל הדעות):

רפא פ"ד ה"ט.
רפב גמרא יד, ע"ב בדעת רבי.
רפג רמב"ן שם י"ח בדקה בעד שאינו בדוק, בדעת הראב"ד.
רפד רמב"ד שם.
רפו ראה מנחת פרים סי"א.
רפז נה, ב.
רפא פ"ד ופ"ק סד.
רפט בהשגות לבעלי הנפש שער הכתמים אות ג. וראה שו"ת צ"צ סי' קלח אות א במופת, וסי' קלו אות ד (שטוסהפך בזה).
ש תורת הבית האהרן שער ד י"ט, א (בדעת הרמב"ם, שאפילו פחות מבגרים טמא משום שנגלים לדבר).
שא רשב"א בתורת הבית הקצר שם יד, סו"ט (והרמב"ם תבוא עליו בירכה). ועד"ז לקמן סוף ס"ק עב (כל בעל נפש). וראה שו"ת צ"צ שם ושם (להקל בבדקה בחלוק שלבושה בו). שם סי' שגכ. בית שלמה יו"ד סי' פו. כללי הפוסקים וההוראה כלל פא.

רפא ראב"ד בבבלי הנפש שער הכתמים סי' ג. ה"ל נדה לטב"ן פ"ד ה"ז. לבוש סל"ו.
רפב כדלעיל ס"ק סד.
רפג רש"י יד, סע"א ד"ה ולמחר. וראה לעיל סי' קפו ק"א ס"ק י (ד"ה ומ"ש בתורת הבית).
רפד כדלעיל סעף י. וראה מנחת פרים סי"א. פותח שער מילואים ע"י קפג.
רפה כדלעיל ס"ק א.
רפי ס"ק ג.
רפז משא"כ בכתמים הקילו בזה כיון שלא הרגשה, כדלעיל ס"ק א (כפנים הראשון). אמנם ראה לעיל במדרי"ב (ד"ה ומור), ובסוף התנחל (ב'). דמסקי שבכתמים מונן מדיבה אמרינן מדאורייתא ארגישה ולא אדעתה, ואינה מותרת מדאורייתא אלא ממשע שמה מעלמא ארא.
רפז ד, א"כ.
רפט שער הכתמים שם.
רפז פ"ב סי' ב.
רפא ראה גם לקמן ס"ק קכב.

הלכות נדה קצ

תמו

סנה: ודוקא צעד צינוני דהיינו שאין חזקתו צדוק [עא] ולא מלוכלך (ד"ע) אצל סם

[עא] ולא מלוכלך, זה לשון הרשב"א בתורת הבית הקצור^{שכ} יש מרבתי^{שז} שאמרו שאינו נקרא עד הבדוק לה אלא שבדקתו ולא הניחתו עד שבדקה עצמה בו אבל הניחתו אין זה עד הבדוק שאני אומר כשהניחתו נכתם. ולא נראה לי כן אלא כל שבדקתו בין היא בין חברתה ולא נודע שנכתם בו כתם מצד אחר ולא העבירתו בשוק של מבחים ולא בצד המתעסקים בכתמים הרי זה בחזקת בדוק^{שט} עכ"ל.

וכן כתב בתורת הבית הארוך^{שח} דהרמב"ן פירש עד הבדוק לה כגון שבדקתו ולא זו מתוך ידה עד שבדקה בו ועד שאינו בדוק כגון שהומינה מוכין לבנים ונקיים אלא שלאחר זמן קנחה בהם ולא בדקה אותן עכשיו בשעת בדיקה ומשום הכי ממאז לה רבי משום נדה ור' חייא משום כתם אבל אם לקחה עד שאינו בדוק כלל לכולי עלמא אינה חוששת כלל דאין סבירא לומר שאם לקחה כגד מן האשפה וקנחה בו שיהא רבי ממאז משום נדה ור' חייא משום כתם (וכן כתבו התוס'^{שי}). ואף על גב דאם בדקה בעד הבדוק לה והניחתו במקום מגולה ואחר כך מצאה עליו דם ממאז נדה כדלעיל^{שז} בשם התוס'^{שי} ולא אמרינן כשהניחתו נכתם דשאני הכא דכיון דאיכא למימר כשהניחתו נכתם קודם שבדקה עצמה בו הרי לא בדקה עצמה בעד הבדוק לה ואין עד זה מוציאה מחזקת טהרתה בבדיקת עצמה בו כדלקמן^{שס} בשם הרשב"א). ואינו מחזור בעיני דאם כן תקשי לן ג' נשים שלבשו חלוק אחר^{שי} (בוה אחר זה ונמצא עליו כתם דכולן ממאות כדלקמן^{שס}) ולא אמרינן כשפשטתו הראשונה והניחתו נכתם והב' והג' למה ממאות וכי מה בין מוכין מקיים בדוקין והניחתן ואחר שעה או שתיים או אפילו מיום עד לילה^{שכ} הניחתם ובדקה עצמה בהם ולא בדתם ובין חלוק שבדקתו ולבשתו ופושטתו ומניחתו ומשאלתו לחברתה אם נחוש למוכין הללו שהגיע להם מקרה לאחר בדיקה גם לחלוק זה נחוש. משמרת הבית^{שג} וכן פושטתו ומתבססה הן (דלעיל סעיף י"ד). אלא ודאי אחר שהיה החלוק או העד בדוק אצלה מתחלה הרי הן לעולם בחזקת בדוקין עד שתדע שיצאו מחזקתן שאין תולין לעולם במקרה שאינו ידוע^{שט}. אלא נראה לי שזהו הוא עד שאינו בדוק כל שהיא נוטלת ממקום מוצנע שדרבן של נשים להצניע ולהכין להם עדים ואין מוליכות אותם בשוק ולא מתעסקות בהן בכתמים על הרוב משום הכי הוה ממאז בהן רבי משום נדה כאלו בדקתו היא ואין אומרים שמא נתעסקה בו בכתמים או עברה בו בשוק של מבחים שאינו מצוי שיתעסקו בכתמים או שיעברו בשוק של מבחים עם העדים בדוקים^{שס} (פירוש שהיה בדוק בודאי מתחלה אצל האשה שהכינה אותן לה והצניעתו במקום מוצנע זה אלא שיש

שב שער ד (ה' רע"ב).

שג הרמב"ן (ובדלקמן תורת הבית הארוך) בהדיושו ד,

א ד"ה בדקה בעד שאינו בדוק, בשם התוס' ד, רע"ב

ד"ה בעד.

דש בדלקמן ס"ה.

שה שם י"ב, ב - ב, א (עד סוף הקצו דלקמן, גוספו

כאן ביאורי רמב"ן ב"מס' נדה).

שו י"ב, ב ד"ה בעד (כמובא ברמב"ן ובתורת הבית שם).

שז ס"ק סב (בשם הב"ח).

שח יד, א ד"ה ולמחר, בשם ר"ח. וכן הוכיח משם בסדרי

מדרה ס"ק נח.

שט ס"ק זה (במסורת ד"ה פירוש).

שי משנה נ"ב, ב.

שיא סעיף נ"ג.

שיב וב"ה לקמן ס"ק עב וע"ק עת.

שיג י"ב, א.

שיד ראה גם לקמן סוף ס"ק פא.

שטו קטע זה הארוך נקטק מתורת הבית שם (י"ב, א).

בביאור דעת רבי.

להסתפק ואין ידוע לאשה זו שנוטלתו משם אם האשה שהכנינה אותן לה לא עברה בשוק של טבחים או נתעסקה בו בכתמים אחר שהכנינה אותן לה והצניעותן שם אלא שכבר עברו ימים רבים ושכחה ואין ידוע לה אם לא עברה בו בשוק של טבחים או נתעסקה בו בכתמים אחר שברקתו והכנינתו לה מקרי עד שאינו בדוק^{טז}. ואף דבכהאי גוונא בכתמים שבחלוקה ספק עברה בשוק של טבחים או ספק נתעסקה בכתמים לא תלינן בדלעיל סעיף י"ח^{יז} ואם כן הוא הרין לבדקה עצמה בעד הברוק לה ואחר כך נולד ספק זה לא תלינן וממאה נדה דלא תלינן אלא במקום שתולין בכתמים בדלעיל סעיף ל"ד בהג"ה^{יח} מכל מקום בשנולד הספק בעד קודם שברקה בו מקרי עד שאינו בדוק^{יט} כמ"ש לעיל^כ לפי דעת התוס'^{כא}. והא דאין תולין במקרה שאינו ידוע היינו כשידוע לה שלא העבירנה בשוק של טבחים ולא בצד המתעסקים בכתמים אין תולין שהגיע לו מקרה שנכתם מצד אחר שאינו ידוע כדעת הרמב"ן כמבואר מלשון תורת הבית הקצר^{כב} ור' חייא חושב^{כג} לה ומומא משום כתם. אבל כשלקחה חלוק מן השוק ואינה יודעת ממי לקחתה אם מן הנכרית או מן הישראלית או מישראלית נדה או מהורה וכו' צא כזה או שקנחה בעד המזדמן לה בבית (פירוש שלא היה במקום המוצנע אף שהיה בדוק פעם אחת^{כד} כיון שהדבר קרוב ומצוי שנתעסקו אצלו בכתמים) כבי הא ודאי ליכא מאן דמטמא אפילו משום כתם עכ"ל הרשב"א בתורת הבית הארוך.

ובתורת^{כה} הבית הקצר^{כז} כתב דאפילו שכו יודעת ממי לקחתה וכן חלוק שבבית^{כח} שאינו בדוק אין חוששין לו משום כתמים שאני אומר כבר היה בו כתם זה שהכתמים מדבריהם והולכים בהם לחקל עכ"ל. והיינו משום דסבירא ליה גבי בדקה בעד שאינו בדוק לה דהלכה כר' יוסי דמטמא לגמרי^{כט} משום דאשה בחוקת מהורה עומדת^ל ועד זה שאינו בדוק אף על פי שברקה עצמה בו לא נטמאנה מספק אלא שלמעשה לא מלאו לבו לחקל בדבר ונחשב^ל לה המהמיר תבא עליו ברבה והיינו דוקא בעד שברקה עצמה בו דאפילו ביה תנאי אבל כתם שבחלוקה הקל אפילו למעשה^{לא} כיון דאפשר דכולי עלמא יודו בהא ואם תמצוי לומר דפליגי הא סבירא ליה הלכה כר' יוסי.

שטז ראת שית' קנה בשם ס' פב ס"ק ב.

שטז שתולה כשעברה, ובסכ"ב – שאינה תולה בספק עברה.

שיח שברקה עצמה ואח"כ נולד הספק תולין בגמ' שתולין בכתמים. ולעיל ס"ק פה וס"ק פח וטבאר, שבמקום שאין תולין מטמא נדה (ולא רק מוטאת כתמים). וא"כ יוקשה כדוע כאן לא רבי חייא אין לה אלא מוטאת כתמים. ויש לישב דנגזל מקום כז'.

שיט ראה גם לעיל ס' יח ק"א ס"ק ח (גבי סכין שחשפה).
שכ ס"ק ח (במסגר ד"ה וכל' התוס').

שכב שם בדיקה הוטרותו במקום מנולה נקרא עד שאינו בדוק (דהיינו דוקא כשנולד הספק קודם שברקה בו), ועי' כאן לדעת רשב"א, שעד שאינו בדוק הוא כשספק שטא עברה עמו בשוק של טבחים (דהיינו דוקא כשנולד הספק קודם שברקה בו). וראה לקמן בסמוך (ד"ה ובתורת הבית הקצר, שרשב"א פוסק שעד שאינו בדוק אין בה מוטאת כתמים). לעיל ס' פה ק"א ס"ק ה (ד"ה וכו') והר"ם צ"ח, שם זה מנוע שבאן נולד הספק קודם שברקה, ואילו בכתמים שבחלוקה נולד הספק אחר שלמשתן). שית' צ"ח ס' כה אות ג' ס' קיה אות א ד"ה והנה ס' קלו אות

ג. פיר דעה מורי כהן ס"ק כה, ושפתי לוי ס"ק כז. שערי מורה ס' כו ס"ק ב, וס' לח ס"ק ב.
שכב הובא לעיל ריש ס"ק ח.

שכב ראה מנחת פתים פל"י בהגדה.
שכד עתה בא לברר (לפי דאמור לעיל) את נדיסת וביאור דברי הרשב"א לענין כתמים בחלוק שאינו בדוק, שהוא מקרי ההלכה דלקמן סל"ה.

שכה יו' סע"ב. וכו' בארוך ב. א.
שכו כ"ה בהעקף הב' ד"ה אין האשה, ובש"ך ס"ק מו (וכ"ה לקמן ס' עו). דלא כדפוסים שלנו: ואנה יודעת. והולך ומבאר ההוכחה והמעט ליה (שררי באנה יודעת מיהר לעיל לדברי הכל אף בברקה, וכאן שמותי בכתמים דוקא, דהיינו ודאי אף בידעת כז').

שכז חוספת רבנו (שכבת) על דברי הרשב"א (בארוך), לפי המובא לעיל מדבריה (שעל שאינו בדוק היינו שנוטלתו ממוקם המוצנע כז').

שכת בתורת הבית הארוך (צ"ב ב) והקצר (ח, א).

שכט בתורת הבית הקצר (שכ).

של בתורת הבית הקצר (ח, עי"א).

שלא בתורת הבית הקצר (ית, רע"א).

הלכות נדה קצ

תיו

נדקה עזמה צעד שחוקמו מלוכלך כגון שלקמה עד ממקום שדמים [עב] מוציין שם שחוקמו שכבר היו זו כתמים ונדקה עזמה זו ונמאל עליו כתם טהורה אפילו יותר מנגרים (כן משמע מהרשב"א והריטב"א שהצ"א הכ"י).

ל' בדרקה עצמה בעד שאינו ברוק לה וטחתו [עג] בירבה ואחר כך

באר הגולה

פג מדברי רש"י שם ד"ד ע"א אמר רב משום דהו"מ ולקולא חרא דלמא מדם שרה על ירכה ואפילו את"ל מן העד כיון שאינו ברוק מקמי הכי הנה.

אבל לפי דעת המור ושלחן ערוך²⁷⁰ דהלכה כמאן דאמר טמאה משום כתם בעד שאינו ברוק אם כן בכתם שבחלוק שאינו ברוק נמי יש לומר דטמאה משום כתם וכ"מ במור וכן פסק המ"ז²⁷¹. אבל הב"ח²⁷² והש"ך²⁷³ סבירא להו דאף לפי דעת המור ושלחן ערוך כתם שבחלוקה קיל מפי מעד שאינו ברוק דכיון שקנחה עצמה בו רגלים לדבר ומשום הכי טמאה משום כתם אבל כתם הנמצא בחלוק שאינו ברוק טהורה לגמרי וכן דעת השו"ע בדלקמן סעיף ל"ט²⁷⁴:

[עב] מציין שם. כאשפה וכיוצא בה אפילו היה ברוק מתחלה ואפילו הניחתו שם לפי שעה חזקתו שנתלכלך בהם המצוי שם (ב"י²⁷⁵ בשם ריטב"א²⁷⁶). אבל עד הברדוק שהניחתו בבית לפי שעה או אפילו מיום עד לילה הרי זה בחזקתו כמ"ש לעיל²⁷⁷ בשם משמרת הבית. ודוקא מיום ועד לילה וכחאי גזונא שיודעת שלא העבירתו בשוק של מבחים ולא בצד המתעסקים בכתמים ולא המתעסקים עברו בצדו ואין לתלות אלא שהגיע לו מקרה שנכתם מצד אחר שאינו ידוע אבל אם עבר עליו זמן רב כענין שאינה יודעת אם לא העבירתו בשוק של מבחים בינתיים או בצד המתעסקים בכתמים או אם המתעסקים עברו בצדו אבד חזקתו. ולא עוד אלא כיון שהיה בבית במקום מגולה ולא במקום המוצנע עברו מצד שאינו ברוק דהכא שהוא עד בינוני דהיינו שהיא נטמלתו ממקום המוצנע ומשום הכי מטמא ר' חייא משום כתם כמ"ש לעיל²⁷⁸ בשם הרשב"א מה שאין כן בשנטמלתו שלא במקום המוצנע היינו עד המודמן לה בבית דלעיל.

(אבל הר"ן²⁷⁹ בשם הראב"ד כתב דאפילו לקחה בגד מן האשפה וברקה עצמה בו ונמצא עליו כנרים ועוד טמאה משום כתם ל' חייא ומשום נדה לרבי דכיון שרוב הדמים מציין באשה והיא בריקה עצמה בו רגלים לדבר. ואף שאין לוזו מפסק רמ"א מכל מקום כל בעל נפש יחמיר לעצמו בספק איסור כרת לצאת כל הדעות²⁸⁰):

[עג] ביריכה. מבחין מקום שאין דם המקור יכול ליפול שם²⁸¹ ונמצא דם גם על ירכה במקום שהושח העד דאיכא למימר מעלמא אתא דדם על ירכה ומירכה הושח על

שלב סעיף זה. ונתבאר לעיל ס"ק ע.

שלג ס"ק כה.

שלד ר"ה אין האשה (שנחלק בין עד שאינו ברוק שבדקה בו לבין חלוק שאינו ברוק לכתמים).

שלה ס"ק מזו (שנצטרך בכתמים אפילו יודעת מני לקחתו).

שלו ונתבאר שם ס"ק עז.

שלו ר"ה ונ"ש או שהניחתו.

שלה ד, א ד"ה אימור.

שלט ס"ק עא (במוסרי ד"ה בור). וב"ה לקמן ס"ק עח.

שמ ס"ק עא (ד"ה וכ"כ בתורת הבית).

שמא ד, ב ד"ה ברוק. וב"ה בריב"ז שם (בשם הראב"ד). וראה פתחא וזמא ס"ק סז. מורה כהלכה פ"ב

הערה 23. ש"מ בדלעיל סוף ס"ק ע (שולדעית הרעב"ם יש בזה ספק כרת, ולכן ידמוי בעל נפש לעצמו).

שמג תוס' ד, א ד"ה וטחתו (ובדלעיל ס"ק סז).

נמצא עליו דם אפילו בגדים ועוד מהורה. הגה: וכל שכן אם הניחמו אחר הנדקה במקום שיש למלות [עד] הכתם דטהורה אפילו ביותר מכגרים (ד"ע וי"ו) לכל הניחמו במקום שאין דם שמים טמאה אם הוא יותר מכגרים.
ל"ח י"ז איהו עד הברוק כל שבדקתו בין היא י"ב בין חברתה ולא נודע שנכתם בו כתם ולא העבירתי בשוק של טבחים ולא בצד המתעסקים בכתמים הרי זה [ע"ה] בחזקת ברוק.
ל"ט י"א אין האשה טמאה משום כתם שמצאה בחלוקה אלא אם כן היה

באר הגולה

פ"ו שם וז"ל הרשב"א.

פ"ד מור בשם הרשב"א בשם רבותיו בת"ה.
פ"ה מורא דלקמן בס"י מ'.

הער. אלא דגבי עד הברוק לא אמרינן הכי כדלעיל ש"ח אבל הבא כיון דאינו ברוק ואיכא למימר נמי מקמי הכי הוה הדרם על העד הוו להו תרי ספיקי לקולא בן כתב רש"י ש"ח.
ודעת הש"ך ש"ח שלא כתב בן רש"י אלא לרבי דמטמא משום נדה דבתרי ספיקי לא מטמא אלא משום כתם אבל למהר לגמרי אי אפשר שהרי אין כאן ספק ספיקא גמור שהכל ספק אחר הוא אם הדרם הוא מגופה אם לאו. ודעת השלחן ערוך כיון דלרבי נחתנינן דרגא בטחתו ביריבה דאינה טמאה נדה אם כן לר' חייא דקיימא לן כוותיה ש"ח אינה טמאה אפילו משום כתם. ומה שכתב הש"ך שהכל ספק אחר זה אינו כיון שיש ב' צדדים להקל כדלעיל ס' קפ"ז ש"ח וס' ק"י ש"ח (מנחת יעקב ש"ח).
ומיהו דוקא בנמצא דם גם על יריבה דאיכא למימר מעלמא אתא הדרם על יריבה ומיריבה הושת על העד אבל אם לא נמצא דם על יריבה ש"ח וכן אם הניחתו תחת הכר או הכסת אחר שבדקה עצמה בו ולא נמצא בגדים ועוד על הכר והכסת דינו בהניחתו בקופסא (ראב"ד ש"ח) וכן אם הניחתו בכל מקום שאין דם שכיח כמ"ש רמ"א בהג"ה:
[עד] הכתם. כנון במקום דשכיחי דמים תלינן כמו בשאר כתם (דרכי משה ש"ח). והיינו אפילו במשך דכיון שהעד אינו ברוק אינה טמאה אלא משום כתם ובכתמים לא פלוג רבנן בין עגול למשך בכל מידי דאיכא למיתלי מה שאין כן בבדקה בעד הברוק לא תלינן אלא בעגול דוקא כדלעיל סעיף ל"ד בהג"ה ש"ח:
[ע"ה] בחזקת ברוק. עיין במ"ש לעיל ש"ה:

שנא ראה גם לעיל מ"ק ס"ק ס"א (בעד הברוק).
שנב ראה בעלי הנפש שער הכתמים פ"ב (שמיטתו בעד שאינו ברוק ונחתו תחת הכר והכסת, אם יש בה בגדים ועוד). בדי השלחן צינים מ"ק תקל"ג.
שנג מ"ק ז'
שנד ראה שם מ"ק ס"ד.
שנה מ"ק ק"א (בביאור דעת הרשב"א).

שדמ מ"ק ס"ח.
שמה שם ד"ה ולמחר (הב').
שמו מ"ק מ"ה.
שמו כדלעיל ס"ו וס"ק ע'.
שמו מ"ק כ"ד.
שמוט סימן זה בשע"י לא הגיע לדיון, וראה תורת השלמים שם בדיון מ"ס ס"ק כ'.
שנ תורת השלמים מ"ק לו.

הלכות נדה קצ

תימ

בדוק לה קודם שלבשתו. אבל אם אינו בדוק קודם שלבשתו ולבשתו בלא בדיקה ומצאה בו כתם [עו] מהורה.

מ י^י [עו] בדקה חלוקה ופשטתו ומצאה מהור והשאלה לחברתה ולבשה ומצאה בו כתם הראשונה מהורה והשניה [עו] ממאה.

באר הגולה

מז שם והרמב"ם בפ"ט מרא דרב ששת אבדיתא בדקה חלוקה והשאלתו לחברתה וכו' שם ד"ח ע"א רלענין מומאה חברתה נאמנת שבדקה.

[עו] טהורה. פירשו הב"ח שו"י וש"ך שו"י אפילו יודעת ממי לקחתו כלומר אף על פי שלקחתו מאשה מהורה שאין לחלות בה הכתם יותר מבו אפילו הכי כיון שלא בדתו קודם שלבשתו תלינן שהעבירות קודם שמכרתו בשוק של מבחים או בצד המתעסקים בכתמים^{טו}. והוא הדין בחלוק שבכית שלבשתו בלא בדיקה אף על פי שהיה בדוק לה מתחלה בשעת הכבוס כיון שלא הניחתו בקופסא מיד אחר הכבוס ויש לחלות שהעבירות בשוק של מבחים או בצד המתעסקים בכתמים כגון שעבר זמן רב בענין ששכחה ואינה יודעת אם לא העבירות. ואפילו יודעת שלא העבירות אלא שיש לחלות בבני הבית שנתעסקו אצלו בכתמים או שהמתעסקים עברו בצדו. ואפילו היה במקום מוצנע שאינו מצוי שעברו בצדו תלינן שעברו בצדו כמו דתלינן לעיל^{טז} גבי עד אפילו בדבר שאינו מצוי כגון שהיה במקום המוצנע שדרכן של נשים להצניע בו עדיהן ואינו מצוי שעברו בו בשוק של מבחים ובצד המתעסקים בכתמים ואפילו הכי מקרי עד שאינו בדוק כדלעיל^{טז}. אלא דהתם גבי עד שאינו בדוק ממאה משום כתם הואיל וקנחה עצמה בו^{טז} והכא בחלוק כיון דבכהאי גוונא מקרי אינו בדוק מהורה לגמרי לפי דעת הב"ח והש"ך.

וכן משמע מלשון השלחן ערוך דאינו בדוק דהכא הוא דומא דאינו בדוק דסעיף ל"ז דמירי בעד בינוני כמ"ש רמ"א שם והיינו שנמלתו במקום מוצנע ואפילו הכי הכא מהורה לגמרי. וכן עיקר להקל בכתמים דלא כמ"ז^{טז} מאחר דהרשב"א^{טז} מיקל אפילו בעד שאינו בדוק.

אבל אם הניחתו בקופסא מיד אחר הכבוס ולאחר זמן לבשתו בלא בדיקה ומצאה עליו כתם ממאה אף על פי שלא בדתו בשעת הכבוס שכיון שאין לחלות אלא בלפני הכבוס זה יוכל להתברר על ידי בדיקה ואם אינה בקיאה בבדיקה זו חוששת להחמיר כדלקמן סעיף מ"ז^{טז} (ברתי ופלתו סק"ב וב"ד):

[עו] בדקה חלוקה. פירוש שבדקה בתחלה ואחר כך לבשתו ואחר כך פשטתו ובדתו ומצאתו מהור והשאלתו לחברתה. אבל בלא בדקה חלוקה אלא כשפשטתו לא אצטריך לאשכחנין דהראשונה מהורה משום שפצתו מהור כשפשטתו הא בלא הכי מהורה כיון שלא בדתו קודם שלבשתו כדלעיל סעיף ל"ט^{טז} (ש"ך טו):

[עו] ממאה. אף על פי שלא בדתו קודם שלבשתו מאחר שבדתו חברתה כשפשטתו

שסא דאו איכא תגלים לדבר, כדלעיל סוף ס"ק עא.

שסב ס"ק כז. ראה גם לעיל סוף ס"ק עא.

שסג תורת הבית האריך שער ד י"ב. הובא לעיל ס"ק עא.

שסד וס"ז עז.

שסה וס"ק עז.

שסו ס"ק מז. וראה גם לקמן ס"ק פח.

שו ד"ה אין האשה. הובא ונתבאר לעיל סוף ס"ק עא (ההובאה לגורם ולפרש כן בדעת הרשב"א והש"ע).

שוז ס"ק מז. הובא לעיל שם.

שנח ראה לקמן ס"ק פא, שאם היא ישראלית גדולה

ואמירת לא (ברית; ממאות (משא"כ נבכית וקנחה).

שנז ס"ק עא.

שס שם.

מא ^{טו}לבשה חלוק הבדוק לה ופשמנו והשאלתו לישראלית נדה או לנכרית ^{טז}שהגיע זמנה ^[עט] לראות וראתה פעם א' אע"פ שאינה רואה בימי השאלת החלוק ואחר כך נמצא בו כתם תולה בהן ^[9] וטוהרה. והוא הדין אם בדקתו והשאלתו להן ואחר כך לבשתו היא ומצאה בו כתם שתולה ^[א9] בהן ואפילו ^יהיא בספירת ^[ב9] שבעה נקיים. הגם: ועיין לקמן סי' קצ"ז דנשלטה ימים הראשונים של שבעה נקיים אין מקליין נכתמים למלות גדנר אחר).

באר הגולה

צ הרשב"א שם משום דבחוקת מוהרה היא.

פח שם משמנה שם דנ"ט ע"ב.

פס כדמפרש רב שם כפי פירש"י שם ד"ס ע"א

ובדיקת חברתה כבדיקת עצמה וכחלוק הבדוק לה הוא (רשב"א ^{טו}). ואפילו אם אחר שבדקתו חברתה הניחתו מידה ואחר שעה או שתיים או אפילו מיום עד לילה הניחתו ואחר כך השאלתו לה לא אמרינן כשהניחתו נכתם כמ"ש לעיל ^{טט} בשם הרשב"א ^{טט}: ^[עט] לראות. והיינו בת י"ב שנים ויום אחד כדלעיל סעיף ב' ^{שע}:

^[9] וטוהרה. שתולין הקלקלה במקולקלת ^{טטא} ועומדת כדי להקל על זו שאינה מקולקלת שהכתמים מדברי סופרים ^{טטב} והולכין בהם להקל כמו בכל איסור דרבנן ^{טטג} דתלינן כהאי גוונא כדלעיל סי' ק"א ^{טטד} מה שאין כן כשהשאלתו למהורה דשתיהן ממאות משום דמאי חיות דמקלקלת להך מפי מוקד ^{טטה} כדלקמן סעיף מ"ג ^{טטז}:

^[א9] בהן. אבל בנכרית שלא הגיע זמנה לראות אינה תולה בה לומר שבא הכתם מגופה ^{טטז}. אבל מכל מקום יש לתלות שעברה בשוק של מבחים או בצד המתעסקים בכתמים ^{טטז} שהנכרית אינה נאמנת לומר לא עברתי ואפילו ישראלית קמנה אינה נאמנת ^{טטז} להחמיר ^{טטז} אלא בדאיכא תלים לדבר כדלעיל ^{טטז}. אלא דהבא מיירי כשידוע שלא עברה. אבל ברישא שלבשה חלוקה הבדוק לה ואחר כך השאלתו לה אין תולין אלא אם כן ידוע שעברה כדלעיל סעיף י"ח ^{טטז}:

^[ב9] ד' נקיים. שערין היא בטומאתה עד שתספור ותמבול אפילו הכי תולה בנדה שלא התחילה לספור עדיין אף על פי שהיא טמאה כמותה כיון דלא מקלקלה לה מידו

שסז תורת הבית הארוך שער ד כ, א).

שסח ס"ק עא (במספר ד"ח ביה).

שסט שם (טו, ב), ובמשמרת הבית (טו, א): א שעה או

שתיים או אפילו מיום עד לילה).

שע ס"ך ס"ק מנ. וראה לעיל שם ס"ק ג, וש"נ.

שעא מ"ז ס"ק לא. ש"ך ס"ק מה. וראה ב"ב קט, ב.

שעב כדלעיל ס"ק א.

שעג מ"ז שם.

שעד סימן זה בשוע"ר לא הגיע לידנו, וראה שו"ע שם

ס"א.

שעה רש"י נז, ב ד"ה הרי זו.

שעז וס"ק פג.

שעז גמרא פ, רע"א.

שעה כדלעיל ס"ק מ"ק עו בער שאינו בדוק, ואפילו

לקחתו מאשה מוהרה דתלינן (לענין כתמים)

שהעבירו בשוק של מבחים, אף שאינו מצוי (ומכ"ש

שתולין כן בנכרית ובקמנה). אלא שישאלת גדולה נאמנת

לומר לא עברתי (ושתיהן ממאות). משא"כ נכרית וקמנה.

שעט לענין נאמנות הקמן ראה לעיל סי' א ס"ק מב. א"ח

סי' תלב ס"י, וש"נ.

שפ לכנאות את בעלת החלוק. וגם הקמנה מוהרה,

כדלעיל ס"ב וס"ד, שלא נזיר בה מנמנת כתמים

ואמרינן עברה בשוק של מבחים וילאו ארערת.

שפא סוף ס"ק עא (שרק בבדיקת בעד שאינו בדוק מנמנת

משום כתם, דכיון שקמנה עצמה בו תלים דלבר,

משא"כ בכתם).

שפב ובכס"ב (שבספק עברה אינה תולה). ונתבאר מעם

החלוק לעיל סי' קפו ק"א ס"ק ה (ו"ה ונ"ש והרבם

צ"י). שבא נולד הספק קודם שלבשה. וכאן נולד הספק

אחר שלבשה. וראה פס"ד צ"צ סי' קצ כמ"א.

הלכות נדה קצ תכא

מב **השאלתו לקמנה שלא ראתה מעולם ולבשתו קמנה זו לאחר שנבעלה קודם שחיתה המכה או שהשאלתו לנערה שלא ראתה ולבשתו תוך ארבעה לילות [19] לבעילתה או שהשאלתו ליושבת על דם מותר תולה בהן ואפילו [29] בזמן הזה (רל"ד ועור נס"י ו"ה ו"ו)

באר הגולה

צא כריתא שם ושין שתולה וכו' וכפי הרשב"א שאם תתלה בו לא תקלקלה ואם תתלה בו תקלקלה מדין ב' קופות אחת של חולין ואחת של תרומה וכו' ציינתו לעיל בס"י ק"א.

אבל אם התחילה לספור אף על פי שזו ספרה יום אחד וזו ספרה ימים רבים אינה תולה בה (משנה למלך [10]):

[19] לבטילתה. פירוש שלא עברו עליה ד' לילות בבעילה שמן הדין היו נותנין לנערה שנשאת לשמש עם בעלה ד' לילות [29] בין רצופין בין מפוזרין [30] ותולין כל הדרם שבר' לילות אלו ברם בתולים [30] שהוא דם מטהור [30] ואין צריך לישוב עליו ו' נקיים וכן כל הכתמים הנמצאים בחלוקה קודם שעברו ד' לילות אלו תולין ברם בתולים [30] ובקמנה תולין ברם הבתולים עד שתחיה המכה [30] והלכך אם אשה השאלה להן חלוקה הרי זו תולה בהן [30] מן הדין כיון דלא מקלקלה לה מדי [30].

ואף שהחמירו חכמים אחר כך וגזרו לישוב ו' נקיים על דם בתולים אפילו על ביאה הראשונה ואפילו בקמנה כדלקמן סי' קצ"ג [30] ואם כן אם נתלה בה הכתם מיקלקלה [30] אם כבר התחילה לספור ו' נקיים וכל שכן אם כבר ספרה וטבלה אפילו הכי תולה בה משום דדמים מצויים [30] מחמת בתולים בנערה עד שעברו ד' לילות ובקמנה עד שתחיה המכה ולעולם תולין במצוי כן דעת הרמב"ן [30] ורשב"א [30].

(אבל רש"י [30] ותוס' [30] סבירא להו דלא אמרינן דדמים מצויים בה מחמת בתולים אלא בזים המותרת שלאחר הלילה ששומשה עם בעלה. והבית יוסף לא הביא דעתם ואפשר משום דבכתמים שומעים להקל [30]):

[29] בזמן הזה. שאין בעלין על דם מטהר [30] ואם תתלה בה תקלקלה אפילו הכי תולה

שצב ה"ל נדה פ"ד הלכת לא: אע"פ שעכשיו התמירו בהן ה"ל תולה בה מנפץ ששירפה מצוי (שבהדי מיווי שכבר ספרה, ועדיין לא שימשה פנים ב', ולכן מוטבאנה ע"י הבתם, וז"ל תולה בה). וראה פס"ד צ"צ סי' קצ סמ"ב וק"א פ"ק ג.
שצו כותרת הבית האריך שער ד' (כ, ג).
שצז י, רע"ב ד"ה זו שירפת מצוי: בתולה שדמיה מטהרין שרף שלה מצוי מחמת בתולין הילכך כתמה מטהר. ושם ד"ה בתקוף: דכ"ז שדמיה מטהרין אין לה כתם (והיטו דוקא בזים המותרת כו', כמבואר בגמרא יא, כו: עבר לילה אחד בלא תפשוש וראתה מנארה). וראה גירלי תורה (ג). כ' ע' תכא.

שצח י, ב ד"ה וכו'. וראה גירלי תורה שם.
שצט רא"ש פ"ט סי' א (דב'). מור ויב"א לעיל סכ"ו. וראה גם לעיל סי' קצו מ"ק קטו.

ת רמב"ם פ"א ה"ה. מור וש"ע סי' קצד ס"א. וראה גם לעיל סי' קפו ס"ק נח.

שפ פ"ט הכ"ז ד"ה דעו שהתוס', וראה לקמן סוף ס"ק פת.

שפד משנה סד, ב (בבית הלל), לפירוש רש"י שם ד"ה בנותר. וראה גם לעיל סי' קפו ס"ק נה.

שפה מעשה דרבי בבירוחא שם. תוס' שם ד"ה תנוקת.
שפו רש"י שם ד"ה מתוך.

שפז משנה יא, א ורש"י שם ד"ה ובתולה. רמב"ם פ"ה ה"ה.

שפח גמרא י, רע"ב (זו שירפא מצוי) ורש"י שם ד"ה מתקוף וד"ה זו.

שפט משנה סד, ב (בבית הלל).

שצ כריתא ס, א (ושין שתולין בבתולה).

שצא רש"י שם ד"ה ובישבת. פ"ז ס"ק לב. ש"ך ס"ק נה.

שצב סינון זה בשע"י לא תצטו לדינו, וראה מור וש"ע שם ס"א. לעיל סי' קפו ס"ק נה, וש"ג.

שצג לבוש סמ"ב.
שצד גמרא י, רע"ב (זו שירפא מצוי, ולכן כתמה מטהר). מור ולבוש שם. ש"ך וש"ך שם. וראה לקמן ס"ק פד.

ירומס לדעמ רמנז"ס ורל"ס צנ"ה). י"ב וכן אם השאילתו לסופרת ז' שלא מבלה תולה בה ובעלת החלוק מוהרה וחברתה ששאלתו [הנ] מקולקלת. מוג י"ה השאילתו לבעלת הכתם בין שהיתה יושבת כבר על הכתם קודם שאלה י"ב בין שראתה בתם בחלוק אחר לאחר ששאלה את זה אין תולות זו בזו ולא זו בזו ושתיהן צריכות [הנ] לחוש. וכל שבן אם השאילה

באר הגולה

צב שם בבייחא וברשב"ז תולין הקלקלה במקולקל וכ"פ צג בעיא דר' יוחנן וכו' שם ונפשוה. צד הרשב"א בתורת הבית הקצר ותוס' שם דף ס'.

לפי שמן הדין היא מוהרה ואין כאן קלקול ומה שהחמירו שלא לבעול על דם מוהרה לעצמן החמירו אבל לענין שלא תציל על חברתה לא החמירו (ראב"ד י"ג) כי חומרא זו אינה אלא ממנהגא י"ג ולא מדינא דגמרא י"ג אבל דם בתולים חכמי הגמרא גזרו עליו י"ג משום הכי אנשיך לן התם מעמא אחרינא דדמים מצויים בה (ב"ח י"ח):

[הנ] מקולקלת. וסתרה כל מה שספרה י"ג ואפילו הכי תולה בה בעלת החלוק מפני שהיא מוהרה זו היא ממהא י"ג ותולין הקלקלה במקולקל י"ג ואפילו בשביעי לספירתה שיש בידה למבול ולימור מן התורה י"ג מכל מקום עכשיו שלא מבלה הרי היא בטומאה (גמרא י"ח).

אבל אחר שעברו ז' נקיים שלה אף על פי שלא מבלה עדיין אינה תולה בה לפי שהנדה והזבה מומאות תלויה בימים ומאחר ששלמו ימי מומאתן אף שלא נשלמה מהרתה עד שתבא במים כדלקמן ס' קצ"ו [י"ח] מכל מקום אם נתלה בה הכתם אנו מביאים לה מומאה מחודשת התלויה בימים עוד שבעה ומאי חזית דנמא לזו יותר מזו (משנה למלך י"ב) מה שאין כן בתוך ז' נקיים אינה מומאה מחודשת שהרי היא סותרת כל מה שספרה אבל לאחר ז' אינה סותרת כדלעיל ס' קפ"ג י"ג (עין פתרי ופלת י"ד).

אבל אשה שלא התחילה לספור ז' נקיים עד שעברו יותר מז' ימים אחר ראייתה בעת נדתה אף על פי ששלמה מומאת נדתה מן התורה בסוף ז' מכל מקום עכשיו שצריכות לישב ז' נקיים י"ג כל שלא ספרה כל הז' נקיים כהלכתה על דרך שיתבאר בס' קצ"ו י"ג לא שלמה מומאתה ותולה בה והיינו נדה דלעיל סוף מ"א י"ג:

[הנ] לחוש. דאף על גב דבעלת הכתם מקולקלת ועומדת לא תלין בה משום דלא ידעינן

תט כדלעיל בפתיחה להל' נדה, וש"נ.
תי ברייתא מ, א (לענין שמירת יום כנגד יום). רש"י שם ד"ה אלא. רשב"א שם. ב"ח שם.
תיא סימן זה בשוע"ד לא הגיע לידנו. וראה שו"ע שם ס"א.
תיב פ"ב הל"ב בתחילתו ובד"ה דע דתנאיה.
תיג בפתיחה ד"ה וסדר.
תיד ס"ק כג.
תטו כדלעיל במס' הפתיחה להל' נדה.
תטז סימן זה בשוע"ד לא הגיע לידנו. וראה שו"ע שם ס"א (הפסק מוהרה). וס"ד (בדיקה בשבעת ימי המפירה).
תיז וס"ק פב.

תא שער הכתמים ס' ג. מור. לבוש ממ"ב. ש"ך ס"ק נד.
תב ראה רמב"ם שם (מנהג פשוט).
תג ראה ב"י ס' קעד ד"ה כתב הרמב"ן.
תד סה, ב (רב ושמואל, רבי יוחנן וריש לקיש). וראה גם לעיל שם סוף ס"ק נה.
תה ד"ה ומו"ש אפילו בזמן הזוה.
תו רש"י מ, א ד"ה וחברתה. ב"ח ד"ה השאילתו לשומרת יום. ש"ך ס"ק נה.
תז רש"י שם ד"ה וכמופיר. ב"ח שם.
תח רשב"א בתורת הבית האריך שער ד (ב, ב). לבוש סוף סמ"ב. ב"ח שם.

הלכות נדה קצ תבג

לטהורה וחזרה ולבשתו ששתיהן צריכות ^[19] לחוש (טור וכן מוריס נפשימות כש"ס ופוסקים טו"ז זמני).

מדר ^{נח} לבשה חלוק בימי נדתה ^[119] ולא בדקתו ולבשתו בימי טהרתה ונמצא בו כתם תולה שמימי ^[109] נדותה הוא.

באר הגולה

צח הרא"ש שם הירשב"א בתורת הבית ושאר פוסקים.

בבירור דמגופה אתא לה הכתם שבלחוקה ^{תי} דאימא מעלמא אתא ולא בחזקת רואה היא (רש"י ^{תי}). ואף על גב דבעלת הכתם אינה באה לישאל על הכתם שבלחוק זה שהשאלתו לה כיון דהיא ממאה בלאו הכי אפילו הכי אין בעלת החלוק הבאה לישאל תולה בה וכל שכן אם השאלתו לטהורה כדלקמן ^{תי}.

ולא דמי לכ' נשים שנתעסקו בצפור אחת דלעיל סעיף כ"ה דאפילו כששתיהן באות לישאל בזה אחר זה שתיהן מהורות ^{תכא} וכל שכן כשאחת באה לישאל ואחת אינה באה כלל דהתם אינה צריכה לתלות כתמה בחברתה אלא בדם צפור וחברתה תהיה ממאה ממילא אבל הכא וצריכה לתלות כתמה בחברתה ומאי חזית לתלות בהך מפי מבורך ^{תכב} כן דעת הרשב"א. ואילו לשיטתו דגבי ב' קדרות דלעיל סי' ק"א ^{תכג}.

(ולתחלוקים שם ^{תכד} וכן דעת המור ושלחן ערוך באורה חיים סי' תל"ט ^{תכה} גבי ב' בתים בדוקים ^{תכו} צריך לומר דשאני בתים וקדרות שאין בהם דעת לישאל אלא שהבעלים דחדא מינייהו באים לשאול חלכך תלינן באידך דאינו בא לישאל אבל הנשים שיש בהן דעת לישאל אף שלא באה אלא אחת מהן אין לה לתלות כתמה בחברתה דמאי חזית לקלקל הך מפי מדר וכשאתה תולה בה אתה מקלקלה מה שאין כן בבתים וקדרות אין לחוש לקלקולם אלא כשנשאלים עליהם בעליהם אבל כשאין שואל ואין דורש לא איכפת לן שלא נתנה התורה אלא לישראל ולא לעצים ואבנים והלכך כשהבעלים דחדא מינייהו באים לישאל תלינן להו באידך שאין הבעלים באים לשאול ^{תכז}):

^[19] לחוש. אף על גב דהוה ספקא דרבנן מכל מקום כיון דאי תליא בהא מיקלקלה באי חזית דתקלקל להך מפי מדרך (רש"י ^{תכח}):

^[119] ולא בדקתו. כשפשטמו אבל בדקתו קודם שלבשתו ^{תכט} ואחר שפשטמו הניחתו בקופסא עד שחזרה ולבשתו בימי כ"א ^{תל}:

זה אחר זה שתיהן מותרות (באוסר דרבנן).

תכח סעיף ב' ולעיל שם ס"ה.

תכו ובא עכבר ונמל חנין ואין דיוע לאיה בית נגבס, שאם דבתים של שני בני אדם ובאו לשאול בזה אחר זה שנעים אין צריכים לכבדו.

תכז ראה פס"ד צ"צ קצא, ד. שם ריב, ג. שולחן ע"צ סי' קנז ס"ג. פ"י דעה מורי בסוף ס"ק לא. כבוד מלכים

ע' קמו.

תכח גנ, ב' ד"ה הרי זו. ש"ך ס"ק נח. וראה גם לעיל ס"ק פ.

תכט דאי לא בדקה כלל פשטא בדלאו הכי מזהירה, בדלעיל פל"ט וס"ק ע"ז וס"ק פא.

תל ש"ך ס"ק פ.

תי רשב"א בתורת הבית האריך שם ובתורת הבית הקצר שם (י, ב). מור. לבוש סמ"ג. ב"ח ד"ה השאלתו לאשה. מ"ז ס"ק לה.

תיט מ, א ד"ה לפי. וראה לעיל סוף ס"ק יט.

תכ ברמזיך הסעיף ובס"ק פז.

תכא כדלעיל ס"ק נט.

תכב ראה ב"ח שם.

תכג סימן זה בשו"ע לא הגיע לידנו, וראה ש"ך שם ס"ק יט, בשתי קדרות של חזיר של ב' בני אדם, שנפל איסור דרבנן לתוך אחת מהן, שדעת הרשב"א (תורת הבית הארוך בית ד' שער ב' גנ, א) אין תלין להקל אפילו באו לישאל זה אחר זה.

תכד רמב"ן (תובא ריבש"א ובש"ך שם) שאם באו לישאל

הלכות נדה קצ

תכר

מה "לבושה חלוק קודם שהיתה מעוברת ואחר שנתעברה לבשתו בלא בדיקה ומצאה עליו כתם תולה בלבישת הימים שלא היתה מעוברת. וכן המניקה תולה [צ] בעצמה כמו שתולה [אצ] בחברתה. הנה: וכן זקנה תולה בעצמה ימים שלא היטה זקנה (צ"י נשם הרש"א).

מן חלוק שלבשתו בימי נדתה [צב] ונתחבבם וחזרה ולבשתו בזמן שהיא מחזרה בלא בדיקה "אם נתחבבם על ידי ישראלית ואינה בפנינו לשאול חזקה בדרתו בשעת [צג] כיבוס ואינה תולה [צד] בה. ואם היא

באר הגולה

צו הרשב"א שם בת"ה וז"ל ר' ירוחם. צו מור בשם הרשב"א בת"ה ממשנה שם רנ"ו ע"א וכו' מאיר בביריתא שם ע"ב.

[ט9] נדתה הוא. ולא הגיה רמ"א כאן דבשלשה ימים הראשונים של ז' נקיים אין מקילין בכתמים לתלות בדבר אחר כדלעיל סעיף מ"א. משום דרמ"א לטעמיה אויל דלקמן סי' קצ"ה^א כתב דדוקא בדבר אחר אינה תולה אבל במכה שבגופה שמוציאה דם תולה בה אם כן ימי נדותה של עצמה ודאי במכה שבגופה שמוציאה דם דמי. אבל לפי מ"ש בס' קצ"ה^ב דאפילו במכה שבגופה אינה תולה הכא נמי אינה תולה בימי נדותה אלא אחר ג' ימים הראשונים של ז' נקיים (ש"ך^ה. ועיין מ"ש בס' קצ"ה^ה):

[צ] בעצמה. אם לבשתו קודם שהיתה מניקה וקודם שהיתה מעוברת אף על פי שהיה מונח בקופסא כל משך זמן ההוא. אבל אינה תולה בימי עברה כדלקמן סעיף נ"ב:

[אצ] בחברתה. לקמן בסעיף מ"ט וסעיף נ"ב:

[צב] ונתחבבם. והגיהו בקופסא כדלעיל^ה:

[צג] כיבוס. דחזקת בנות ישראל בודקות חלוקיהן^ה ושל חברותיהן^ה בשעת כיבוס כלומר ואם תמצא כתם מגדת לחברתה ובזמן הזה לא חזינו דרך בנות ישראל בכך ונראה להחמיר (ש"ך^ה) פירוש כגון שלבשה חלוק הבודק לה ופשתו ולא בדיקתו ונתנתו לכובסת ישראלית ואחר כך השאילתו לחברתה ולבשתו בלא בדיקה ואחר כך נמצא בו כתם שתייהן מציאות ואין לסמוך בזמן הזה על חזקה שבדיקתו כדי לטוהר את הראשונה. (אבל הפרישה^ה כתב דחזקת בנות ישראל בודקות חלוקיהן ושל חברותיהן בשעת הכיבוס ואם מציאת בהן כתם מכבסות אותן עד שיעבור הכתם. ולפי זה יש לומר דאין חלוק בין זמן הזה לזמן ואדרבה יש לומר שבזמן הזה אפילו נתחבבם על ידי נכרית או ישראלית ולא בדיקתו חזקתו שנתחבבם לפי שבזמן הזה מכבסים היטב ובגמרא^ה מיידי בכיבוס קל ולא בכיבוס גמור ומוב כמ"ש התוס'^ה דעל ידי כיבוס טוב הולך הכתם ע"ש):

תלו רבי מאיר בביריתא נג. ב.
תלו רשב"א בתורת הבית האריך שער ד (כא, א). ש"ך ס"ק סב. וראה גם לכוז סמ"ו.
תלה ס"ק סב. וראה פס"ד צ"צ רס. ב.
תלט ס"ק סו. וראה גם לכוז שם.
תמו נג. ב.
תמו שם ד"ה בודקות.

תלא סעיף י.
תלב סימן זה בשע"ר לא הגיע לידנו. וראה ש"ך שם ס"ק יב.
תלג ס"ק נא.
תלד מ"ש רבנו שם לא הגיע לידנו. וראה ש"ך שם. פמ"ד צ"צ ס"ק קצו סכ"ב ובקו"א ס"ק ד.
תלה סוף ס"ק עו.

הלכות נדה קצ

תכה

בפנינו ואומרת שלא בדקתו תולה לומר שמתחילה היה ולא עבר על ידי [צח] הכיבוס, ואם נתכבס ע"י שפחה או נכרית אפילו [צח] אינה לפנינו תולה לומר שמתחילה היה, ^עואם אפשר לעמוד על הבידוד כגון שמכרת במראיתו אם מקדיר דהיינו שנכנס לתוך הבגד בידוע שקודם כיבוס היה, ואם מגלד דהיינו שאינו נכנס לתוך הבגד בידוע שאחר כיבוס היה, ואם אינה בקיאה בכך חוששת [צח] להחמיר (דעת הראש"ד).

מזו ^עלבשה חלוק הבדוק לה ופשטתו [צח] וכבסתו והשאלתו לחבירתה ונמצא עליו כתם אם מגלד בידוע שמהשניה היא והיא טמאה והראשונה טהורה, ואם הוא מקדיר בידוע שמדראשונה היא והיא טמאה [צט] והשניה טהורה.

באר הגולה

צט שם זכרי.

צח זכרי שם בבירוא.

[צד] בה, ומכל מקום אם מכרת במראיתו שהוא מקדיר דהיינו שנכנס תוך הבגד חסד בידוע שקודם כבוס היה כדלקמן ^חו ובידוע דלא בדקתו בשעת הכבוס בן דעת הירמב"ן ^חו והרשב"א במשמרת הבית ^חו ובתורת הבית האריך ^חו והטור ושלחן ערוך סעיף מ"ז וכן כתב הש"ך ^חו דלא כמנחת יעקב ^חו וברתי ופלת ^חו;

[צה] הכיבוס, שאין הכתמים עוברים על ידי הכיבוס ^חו;

[צו] אינה לפנינו, והוא הדין אם היא לפנינו ולא סמכין על דבריה לא לאיסור ולא להיתר (ש"ך ^חו);

[צז] לחחמיר, שאין זה כספק דרבנן דספק הבא ממיעות ההכרה אינו ספק שאם אין זה בקי ומכיר אחר יכיר (רשב"א ^חב מגיד משנה ^חב). ודוק כשהחלוק בפנינו אבל אם נאבד החלוק כיון דלא אפשר למוקם עלה דמלתא טהורה דכהאי גוונא אמרינן ספקא דרבנן לקולא (רא"ה ^חב ש"ך ^חו);

[צח] וכבסתו, ולא בדקתו בשעת הכיבוס או שאין ידוע אם בדקתו דאף שחוקה שבדקתו מכל מקום אם הוא מקדיר בידוע שלא בדקתו כדלעיל ^חו אבל אם ידוע שבדקתו לא מהני מקדיר בן דעת הש"ך ^חו וכן משמע במשמרת הבית ^חו;

[צט] והשניה טהורה, ואם אין יכולין לעמוד על הדבר שתיהן טמאות ^חו וכן אפילו

תמב רש"י שם ד"ה מקדיר.

תמג ס"ק צח.

תמד ה"ל דיה פ"ד הלכה לה.

תמה שער ד (כא, א).

תמו שם.

תמוז ס"ק סא.

תמוח תורת השלמים ס"ק סא.

תמט ס"ק כד.

תנ מוסקת הגמרא ג, ב (ראין חוקתו מתכבס), תוס' שם.

תנא ס"ק סג.

וכ"כ הב"ח ד"ה ונ"ש נתכבס.

תנב בתורת הבית האריך שם.

תנג פ"ט הלכה לה, וכ"כ הלבוש סמ"ג, פ"ז ס"ק לה, ש"ך

ס"ק סד, וראה גם לעיל או"ח סי' רסא ס"א, ושל"י.

תנד בבידק הבית שער ד (כא, א).

תנה ס"ק סא.

תנו ס"ק צד.

תנוז ס"ק סא, וראה פ"י דעת שפתי לוי ס"ק סא.

תנח שער ד (כא, א).

תנט רשב"א בתורת הבית הקצר שער ד (כ, א), מור.

פ"ישש ס"ק עב.

מח' שתי נשים שלבשו חלוק אחד בדוק ונמצא בו כתם אם הוא מהחגור ולמטה לשתיהן שתייהן טמאות. ואם הוא למעלה מהחגור לשתיהן שתייהן טהורות. היתה אחת ארוכה ואחת קצרה אם הוא מהחגור ולמטה לארוכה כל שכן שהוא לקצרה ושתיהן טמאות. ואם הוא מהחגור ולמטה לקצרה ולמעלה מהחגור לארוכה קצרה טמאה וארוכה טהורה. ^א במה דברים אמורים כשלא פשמו אותו כלילה לבסות בו את ראשן אבל אם ביסו בו את ראשן שתייהן טמאות. ^ב כיסתה אחת מהן את ראשה ולא השניה אותה שביסתה את ראשה טמאה וחבירתה טהורה. ^ג ממי שלש נשים שלבשו חלוק אחד או שישבו על ספסל אחד ^ד זו אחר זו ואחר כך נמצא עליו כתם כולן טמאות. ^ה והוא שהוא הספסל מדבר המקבל טמאה. ^ו במה דברים אמורים בזמן שכולן שוות. אבל אם היתה אחת מהן ראויה לראות יותר מחברתה בגון שהיא זקנה או מעוברת או מניקה או שלא ראתה דם מימיה אע"פ שגשואה אותה שאינה ראויה לראות תולה ^ז בראויה.

^ח שלש נשים שישנות במטה אחת ^ט ומשולבות (פי' תכופות ודוקות יחד כסלינות הסולס) שרגליהן מעורות זו בזו ונמצא דם תחת אחת מהן כולן טמאות. ואם אינן משולבות זו ^י בזו ונמצא דם תחת האמצעית כולן טמאות. נמצא תחת הפנימית היא והאמצעית טמאה ^{יא} והחיצונה

באר הגולה

ק שם בברייתא ד"ח ע"א.
קא הרשב"א שם בת"ח מהא דרצינתי לעיל.
קב משנה שם ד"ט ע"ב.
קג שם במשנה וכו' נחמיה וצינתי לעיל בסעף (י"ט) [י].
קד ב"י מהא דלקמן בסעף נ"ב ועיין במה שצינתי שם.
קה משנה שם דף ס ע"ב.
קו כדמפרש רב אמי שם במ"ה דף ס"א א'.
קז משנה שם.

נאבד החלוק הוזהר ספק מעליא בדלעיל^ט מכל מקום מאי חיות דמקלקלת להך מפי מהך. ש"ך תסא:

[ק] כסתה, כפול לעיל סעף ט"ז תסב:

[קא] זו אחר זו, וכבת אחת יתבאר בסעף נ"ב:

[קב] בראויה, ואם כולן אינן ראויות אינן תולות זו בזו בדלקמן סעף נ"ב תסג:

[קג] והחיצונה טהורה, שמתוך השניה הן דוחקות זו את זו וחיישין שמא דחקה אחת מהן ונבנסה למקום חברתה הסמוכה לה^ט אבל לשאינה סמוכה לה לא חיישין^{תסא} אלא במשולבות:

תסד רא"ש פ"ט סי' ד, בשם הראב"ד שער הכתמים סי' ב. לבשו פ"ט. וראה גם לקמן ס"ק קיז.
תסה ראה גם לקמן ס"ק קיח.

תס ס"ק צג.
תסא ס"ק סו.
תסב ותבאר לעיל ס"ק לו.
תסג וס"ק קטז.

הלכות נדה קצ

תכו

טהורה. נמצא תחת החיצונה היא והאמצעית טמאה והפנימית טהורה.
^{קז} במה דברים אמורים כשעלו דרך מרגלות המטה אבל אם עלו דרך
 החיצונה כולן טמאות שאולי דרך עברתה נמף ממנה. ^{קח} והני מילי כשלא
 נמצא על סדין ^{קח} העליון (טור נסס הל"ט) אבל אם נמצא בו בין כך
 ובין כך כולן טמאות מפני שהוא עשוי להתהפך אילך ^{קח} ואילך.

נא ^{קח} כל זה מיירי שלא בדיקה שום אחת מהן אי שברקו שלשתן
 ומצאו טהורות ^{קז} אבל אם בדיקה אחת או שתיים ומצאו טהורות ^{קח}
 הן טהורות והאחרת שלא בדיקה טמאה. ואם בדיקה גם השלישית ומצאו
 טהורה ^{קח} כולן טמאות. ^{קי} ואם בדיקה אחת ומצאו טמאה האחרות
 שלא בדיק תולות בה והן טהורות. ^{קי} בדיק שתיים ומצאו טמאות הן
 טמאות והשלישית טהורה מפני שתולה בהן. והא דתלינן באותה שמצאו
 טמאה למחר האחרות וכן הא דמטהרין לאותה שמצאו טהורה ^{קי} דוקא
 שקנחה עצמה בעד ^{קט} שבירה מיד ^{קז} תיכף למציאת הדם אבל אם

באר הגולה

באות שהיא טמאה ומכ"ש אחת בשתיים שנמצאו טמאות.
 קיג טור בשם הרמב"ן מממרא דרב יהודה אמר רב שם ובפי'
 התוס' שם וב"כ הרשב"א ודבני ירוחם וב"ג מדברי
 הרמב"ם בפ"ט מה' א"כ ה' ל"ב.

קח שם במשנה.

קט טור בשם הראב"ד.

קי שם במשנה.

קיא משנה שם ד"ס ב'.

קיב טור ורשב"א בת"ה ואתי במכ"ש השתא ב' תולות

^{קד} העליון. שמתכסות בו אבל סדין התחתון ששוכבות עליו אין דרכו להתהפך אילך
 ואילך כן דעת הרא"ש ^{קד} וטור ושלחן ערוך. ומהרש"ל ^{קד} חלק על זה וכתב דעינינו
 רואות שגם התחתון דרכו להתהפך. וכתב המ"ז ^{קד} דמכל מקום הכסת שתחת הסדין
 אינו מתהפך:

^{קה} ואילך. אבל לגופן אין חוששין שמא תתהפכנה מתוך שינה להיות מושלכות. והעיקר
 לזה משום שבתמים דרבנן. אבל אשה אחת שאין לה מונע בכל מקום שימצא הדם
 במטה ממאה שהמטה כולה מקומה ועוד דם זה מדיכן בא עכ"ל (רשב"א ^{קט}):

^{קו} כל זה. דכולן טמאות בישנות במטה אחת מיירי שאחר מציאת הדם ^{קט} לא בדיקה
 עצמה ב'.

^{קז} הן טהורות, שתולין הדם בשלישית שלא בדיקה עצמה ^{קט}:

^{קח} כולן טמאות. דהאי דם מדיכא אתא. (גמרא ^{קט}):

^{קט} שבירה. פירוש שהיה העד כבר בידה ^{קט} בשעת מציאת הדם במטה וקנחה עצמה
 בו תיכף ומיד ולא הכניסתי לתורים ולסדקים ומצאו טמאה דוראי היתה טמאה

תע פרישה ס"ק פא.
 תעא לכוש ס"א.
 תעב סא.
 תעג רש"י יב, א ד"ה לקיחה.

תסו פ"ט ס"ד.
 תסז בתורות הנזר. ונבא בפרישה ס"ק פ, וש"ך ס"ק מ.
 תסח ס"ק לו.
 תסט בתורת הבית האריך שער ד (כא, ב). ב"י ד"ה כתב
 הרשב"א. ש"ך ס"ק סה.

שהתה בדי שיעור בדיקה דהיינו בדי שתקנה בחורין ובסדקין אין הבריקה מועלת למטמא לטהר האחרות ולא לטהורה לטהר עצמה.

נב כמה דברים אמורים בשבולין שוות. ^{יד} אבל אם אחת ראויה לראות יותר מחבירתה שאינה ראויה תולה בראויה. ^{קיא} כיצד יטי' אחת זקנה שעברו עליה שלשה עונות ולא ראתה ואחת ילדה ^{קיב} זקנה טהורה

באר הגולה

קטו נחבאר דוה לעיל כפי' קפ"ט וציינתו שם.

קיד שם במשנה וברמפדש שם בבביותא.

כבר בשעת מציאת הדם במטה שכבר יצא או לבית החיצון דם זה שמצאה על העד בקינוח והלכך מחזקין בה הדם שבמטה ואמרין שממנה נפל עכשיו בשעה שהוא כבר טמא ודאי ביציאת הדם לבית החיצון. אבל אם אחר מציאת הדם במטה הושיטה ידה תחת הכר והכסת ונמלה עד וקנחה בו או שהכניסה העד שבידה לחורין ולסדקין שבבית החיצון אינה טמאה ודאי בשעת מציאת הדם במטה אלא ספק כדלעיל סימן קפ"ח ^{תשי} הלכך לא מחזקין בה הדם שבמטה לטהר האחרות. וכן אם בדקה ומצאה טהורה לא מחזקין לה בטהורה לומר שהדם שבמטה לא בא ממנה אלא כשהייתה טהורה ודאי בשעת מציאת הדם במטה ולא היה בה דם בבית החיצון והיינו שקנחה עצמה תיכף ומיד למציאת הדם בעד שהיה כבר בידה ולא הכניסנו לחורין ולסדקין (עיי' ב"י ^{תשי}):

[ק"י] תיכף, וימיה אף שקנחה עצמה תיכף ומיד לא מהני אלא כשקנחה בעודה שוכבת במטה או כשעומדת ממנה אבל אם לאחר שעמדה ממנה נמצא הדם במטה וקנחה עצמה תיכף ומיד למציאת הדם לא מחזקין בה הדם שבמטה כשמצאה טמאה מאחר שלא נמצאה טמאה בעודה כעודה במטה או תיכף ומיד לעמידתה ממנה. וכן אם מצאה טהורה אין בדיקה זו מועלת לטהר עצמה ממעם זה ^{תשי}, ולכך לא נשנית בדיקה זו אלא בג' נשים שישננות במטה כאחת ולא בג' נשים שלבשו חלוק אחד או שישבו על ספסל אחד זו אחר זו דלעיל סעיף מ"ט דהתם אין הבריקה מועלת לטהורה לטהר עצמה ולטמאה לטהר את האחרות אלא בשלישית שקנחה עצמה קודם שפשטה החלוק או תיכף ומיד להפשיטה וכן בספסל אבל הראשונות אף שקנחו תיכף ומיד למציאת הדם אין בדיקה זו מועלת כלום מאחר שכבר פשטו החלוק ועמדו מעל הספסל קודם בדיקתן (ראב"ד ^{תשי} רמב"ן ^{תשי}). וכן משמע מסתמית השלחן ערוך ^{תשי} וחזר בו ממה שכתב ב"י ^{תשי}:

[קיא] כיצד כו'. ודוקא בהך עניינא אבל יש לה וסת אינה תולה באין לה וסת וכן יש לה וסת ולא הגיע שעת וסתה אינה תולה בהגיע שעת וסתה (תוס' ^{תשי}):

[קיב] זקנה טהורה. אפילו הילדה יש לה וסת והיא שלא בשעת וסתה תלינן בילדה (ש"ך ^{תשי}):

תעט ששינת מולשין חמור שכתב וכל זה כו' (ופירש הב"י

ד"ה כתב הרשב"א, דקאי אף אחריו). וכתב: והא דתלינן כו' (דקאי רק אגמיה).

תפ ס. ב ד"ה עובדה. הגהות מימוניות פ"ט אות ע. ש"ך ס"ק סט.

תפא ס"ק עא. פרישה ס"ק פד.

תעד ס"ק א, ושי"ן.

תעה ד"ה ונ"ש בשם הרמב"ן.

תעו ראב"ד שער הכתמים ס" ב רמב"ן ה' נדה פ"ד הלכה למ. הגהות מימוניות פ"ט אות ס.

תעז שם.

תעח פ"ד הלכה מא.

הלכות נדה קצ

תכמ

וילדה טמאה. אחת מעוברת שהוכר עוברת ואחת שאינה מעוברת מעוברת טהורה ושאינה מעוברת טמאה. אחת בתולת דמים ^{טז} שלא ראתה ^{יז} מעולם ואחת שראתה שלא ראתה טהורה ושראתה טמאה. אחת מניקה ואחת שאינה מניקה טהורה ושאינה מניקה טמאה. ^{יח} ויבשם שתולה בחברתה כך תולה בעצמה שאם לבשה חלוק בזמן שאינה מעוברת ואחר כך לבשתו בזמן שהיא מעוברת ונמצא עליו דם תולה בימים הראשונים שלא היתה מעוברת וכן מניקה זקנה ^{יט} וטהורה. ^כ ואם היו כולן שוות מניקות או זקנות או אחת זקנה ואחת מניקה אין תולות ^{כא} זו בזו. ^{כב} היו ^{כג} שלשתן ערות ושוכבות על המטה או יושבות על הספסל כאחד ונמצא דם תחת אחת מהן אפילו תחת האמצעית ביון שכל אחת מכרת מקומה אותה שתאמר ברי לי שלא כאתי למקום שנמצא הדם טהורה. ^{כד} ואם נמצא ביניהן השתים שנמצא ביניהן טמאות והאחרת טהורה. ^{כה} ואם עלו דרך החיצונה ונמצא תחת החיצונה כולן טמאות. תחת האמצעית אמצעית ופנימית טמאות והחיצונה טהורה. תחת הפנימית היא לבדה טמאה ושתיים החיצונות טהורות. ^{כו} ואם היה להן עסק לצד פנים שדרכן לקרב לצד הפנימי כגון שהן

באר הגולה

קט כפי רש"י שם ואפי' היא נשואה קרי לה בתולה.
קז הרשב"א בת"ח וכו' רבינו ירוחם.
קח שם במשנה ודנפשי שם בנפ'.
קט טור וכו' הרשב"א בת"ח האריך ב' תר"א דהא דלעיל
בסעף ה' היא וחברותיה הסמוכות לה טמאות דוקא
ישנות דמתוך השניה הם דוחקות זו את זו משא"כ בנעורות

[קיג] מעולם. אף על פי שהיא נשואה ^{תנ} וכדלעיל סעף מ"ט:

[קיז] וכשם כו'. כפול לעיל סעף מ"ה:

[קטז] וטהורה. פירוש שהטהורה תולה בימי נדתה כדלעיל סעף מ"ד:

[קטז] זו בזו. והוא הדין אם אחת זקנה ואחת בתולת דמים או אחת זקנה ואחת מעוברת או אחת מעוברת ואחת מניקה וכל כהאי גוונא ששתיהן אינן ראויות לראות שתיהן טמאות (ש"ך ^{תנ}):

[קיז] שלשתן עדות. כצ"ל. פירוש שהיו נעורות ולא ישנות ^{תנ} דבישנות חיישינן שמה מתוך השניה שהן דוחקות זו את זו דחקה אחת מהן למקום חברתה שאצלח ^{תנ} והוא הדין בערות בכל מקום שהן נודדות ממקום מעמין ודרכן לירדק ולכנס לפנים ממחיצתן כגון נשים שמוחנות ברחיים ^{תנ} דלקמן ^{תנ}:

תפ רש"י פ, ב ד"ה עוברת. ש"ך ס"ק עב. וראה לעיל
ס"ק ת.
תפג ס"ק עב. רשב"א תורת הבית הקצר שער ד (יב, א).
תפד פרישה ס"ק פה.

תפח כדלעיל ס"ק קג.
תפו ראב"ד שער הבתנים ס' ב. רשב"א תורת הבית
האריך שער ד (כא, ב).
תפז סעף ז.

הלכות נדה קצ

תל

מוחנות ברחים ונמצא דם תחת הפנימית [קיש] שתיים הפנימיות ממאות ואם נמצא [קיש] תחת החיצונה [קיש] החיצונה ממאה ופנימית היא טהורה שאין פנימית דוחקת לבא לצד החיצונה.

ג' דהא דאמרינן נמצא דם בחלוק או מטה או ספסל כולן ממאות אם נתעסקה אחת בכתמים כולן טהורות שכולן תולות בה והיא תולה בכתמים.

ג' אין בכתמים משום וסת. כיצד מצאה כתם בר"ח אפילו שלש פעמים לא קבעתו ולא [קכא] עוקרתו. חוץ מכתמי עד [קכב] הברזק לה שהם מטמאים ככל שהן והרי הן בראיות לכל דבר*.

באר הגולה

קצתם כשדוקת על הכתם חלף והלך לו מיד והו' מי פודה וגם כשאין לזכרון כבידו כהנוג בכתמים האפורים (ו'ע"ע בזה) עוד שמעו המחבר שאם הכתם עניל ואף שאין לו מראה מריפה אם בעין חוש ארומיות מקיפו סביב מפרשין אותו).

קכג בת"ה בשם הר"א מרדכי דראב"ד בספר בעל הנפש וז"ל ה"ה בפ"ש מרא"ב.
קכד מור וז"ל דראב"ד שם בספרו.
* (ב' בם' ש"ה דף ק' ע"א בשם שלמי נגידים סימני כתמים

[קיש] ב' הפנימיות טמאות. והחיצונה טהורה דכולי האי אין דוחקין זו את זו (פרישה^{תח}):

[קיש] תחת החיצונה. פירוש החיצונה לפנימית אף על פי שהיא אמצעית (פרישה^{תח}):
[קכ] החיצונה. ואם עברו דרך החיצונה כולן ממאות כדלעיל^{תח} (פרישה^{תח}):

[קכא] עוקרתו. פירוש שאם היה לה וסת קבוע ושינתה אותו ג' פעמים שלא ראתה בו אלא ביום אחר שמצאה בו כתם ג' פעמים אין הוסת נעקר בכך לגמרי^{תח} לענין^{תח} שאם תחזור ותראה בו אינה צריכה עקירה ג' פעמים עד שתקבענו ביום אחר בראיה ממש כדלעיל סימן קפ"ט סעיף י"ד וסעיף ט"ו או בבדיקת עד הברזק לה כדמסיק:

[קכב] הברזק לה. אבל שאינו דרוק דלעיל סעיף ל"ו דקיימא לן כרבי חייא דאינה ממאה אלא משום כתם^{תח} אין בו משום וסת^{תח}. וכן רואה שלא בהרגשה שאינה ממאה אלא משום כתם שהרי לא גזר בזה^{תח} אלא בדבר המקבל טומאה כדן הכתמים כדלעיל סעיף ל"ב^{תח}. אבל דם הנמצא בבדיקות עד טומאתו מראוייתא להרמב"ם או ספקא דאורייתא להתוס' כדלעיל (סי' קפ"ג^{תח}):

תבח ס"ק פה. וראה גם לעיל ס"ק קי.

תפט ס"ק פמ.

תצ סעיף זה.

תצא ס"ק צ.

תצב דאף שגם בראתה כתם ג' ביום אחר (ואפילו רק

הפסקה מלראות ג' עונות) נעקר הוסת הקבוע שלא לחשוש בו יותר (כדלעיל סי' קפ"ט סעיף י"ז), מ"מ אין הוסת הקבוע נעקר בראית הכתמים לגמרי לענין כו'.

תצג לענין המבואר לעיל ס"ד וס"ק נג, וסמ"י וסמ"ט, שכתחזיר ורואה בסתה הקבוע ה"ז כוסת חדש

שנעקר בפעם אחת, שאין אומרים כן אלא כשקבעה לה וסת אחר בראתה נמש או בבדיקת עד (משא"כ כשיראה כתמים ג' ביום אחר לא עקרה את וסתה הקבוע לענין זה). פרישה ס"ק צא.

תצד כדלעיל ס"ק ע.

תצה ס"ז ס"ק טא. תורת השלמים ס"ק נג.

תצו גמרא נה, תר"א.

תצז ברמ"א שם, ובש"ך ס"ק לא. וראה לעיל ס"ז וס"ק כא"כ, וש"נ.

תצח ס"ק ג, וש"נ.